

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.549 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Jinaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Krik iz Slovenije K vprašanju sankcij proti Italiji

Ko je Zveza narodov lani dne 29. oktobra v osemnajstletnem odboru za sankcije sklenila, da bo proti Italiji, ki jo je spoznala za krivično napadalno Abesinije, začela izvajati celo vrsto gospodarskih kazni, se je naša država kot vdana pobornica Zveze narodov temu sklepu pokorila. Jugoslovanska vlada, ki je takoj izračunala, koliko znesejo žrtve, ki jih mora biti država pripravljena prinesiti na žrtvenik mednarodne discipline, se je sicer takoj poslužila pravice, ki jih dajejo za ta primer predpisi pakta in je zahtevala od Zveze narodov, naj oskrbi, da bo Jugoslavija za izgubo, ki jo utrpeli njeno gospodarstvo za zaporo italijanskih meja, dobila nadomestila pri drugih državah, ki so z nami vred šle na bojno polje sankcij za naša pakta Zveze narodov.

Takrat se nam je reklo, da bo jugoslovanski izvoz dobil popolno zadoščenje in da bodo zapadne velesile prevzele tisto količino našega blaga, ki smo ga pred 29. oktobrom izvažali v Italijo in ki so ga sankcije zaustavile v mejah države. Posebno slovenski del naše države, ki na Italijo meji in ki je velik del svoje delavnosti odlagal na italijanski trg, je sklepe v Zenevi in razne obljube, ki so jim sledile, zasledoval z veliko skrbjo. Ker smo državi vdani in smo kot takšni vedno pripravljeni doprinesti skrajne žrtve, ako tako zahteva interes države in sloves njenega imena v mednarodnem svetu, smo se disciplini brez mrmljanja podvrgli. S tem večjim veseljem smo vzeli na znanje obljube, da žrtve, ki jih politika sankcij nalaga Jugoslaviji in v prvi vrsti nam, ki smo mejasi Italije, ne bodo prevelike, ker nam jih bodo pomagale nositi druge države, ki so bile na sklenitvi sankcij proti Italiji morda bolj neposredno interesirane kot mi.

Toda od 29. oktobra 1935 pa do danes so pretekli že trije meseci. Naš trgovinski promet je zamrl na vsej italijanski meji. Naše obmojne postaje so tihe, brez življenja. Vsi odvodni kanali našega gospodarstva, ki so se preje, čeravno že itak dovolj skromno, a vendar le še stekali čez mejo in odvažali nekaj blaga, ki so ga pridelale naše pridne roke ter naši deželi dali nekaj denarne gotovine, so usahnil. Po vsej deželi pa vstaja krik, ki gre prav do srca in mora res dražiti živce še tako idealnega pristaša sankcij. Mislili smo, da bomo mogli ta vdih našega ljudstva v kratkem potolažiti, ko se bodo odprle možnosti za izvoz našega blaga v države, ki so nam v Zenevi ponudile svojo pomoč in s katerimi živimo že dolga leta v politični intimnosti. A tudi to upanje je šlo po vodi. Anglija je sicer sklenila z nami pogodbo, s katero prevzema okroglo 10 odstotkov vsega onega blaga, ki smo ga prej prodajali Italiji, toda njene ugodnosti so prvič malenkostne, drugič so se pa v velikem loku izognile ravno Slovenije, čeravno je ona največji dobavitelj Italije in je bila po sankcijah najhujše prizadeta. Od Francije pa smo zvedeli, da ne smemo pričakovati nobenih olajšav. Španija, s katero se sedaj pogajamo, bo morda prevzela kakšen malenkostni curek našega izvoza. Vse druge države — 50 jih je bilo, ki so sankcije sklenile — pa kakor da za nas ne obstojajo in to navzile mednarodni solidarnosti, za katero smo disciplinirani šli v boj, in navzile političnim prijateljstvom, ki pa očitno vedno usahnejo, kadarkoli jih presadimo na gospodarsko polje.

Polovica naše banovine je zaraščena z gozdovi. Naši gozdovi so last malega kmeta, saj imamo 140.000 malih gozdnih posestnikov in samo 305 takšnih, ki posedujejo nad 100 ha gozdne površine. Ena tretjina žag v državi se nahaja na naši zemlji, ena tretjina vse naše lesne industrije, to je od 6 in pol milijonov kub. metrov 2 milijona, vporablja slovenski les. V naši lesni industriji, ki jo je gospodarska stiska in brezbrzičnost prejšnjih režimov itak že popolnoma zadušila, tako, da da se pri nas seka les samo še za davke in za rubežine, je še navzile temu zaposlenih 6.600 delavcev pri gozdnožagarskih podjetjih, 3.200 pa v obratih, kjer se les predeluje. Torej skupno okroglo 10.000 delavcev, ki neposredno žive samo od lesa. Niso pa vračunani tisti tisoči in tisoči priložnostnih gozdnih delavcev, ki so v boljših časih šli v gozdove, mesto da bi bili silili v tovarne in v mesta, niti tiste desetine tisocev naših malih kmetov, ki so se mogle vzdrževati samo zato, ker so lahko tu in tam odprodale kakšno smreko ali kakšno bukev. Potemtakem je uprav v slovenski gozdni industriji bil sankcij padel predvsem po slovenskih hrbtih, pognal enostavno 10.000 lesnih delavcev na cesto, vzeli sinovom naših bajtarjev še zadnje možnosti, da zaslužijo kakšen dinar za življenjske potrebščine kmetске hiše, našemu malemu kmetu pa je tako rekoč zadržana vrv okrog vratu, ko se sedaj še tisti smrek ne bo mogel znebiti, ki jih je dosedaj moral s krvavečim sreem napol zastoj odhajati, da se je na svoji zemlji mogel beraško vzdržati, odplačevati državi svoje davke in poravnati v trgovini račun za sol in za vžigalico.

Ali še ni dosti trpljenja po deželi? Kam pa hočemo naše ljudstvo pognati? Ni čudno, če slišimo, da gre obup po deželi in če nam kmeti gospodari, ki so kljubovali viharjem gospodarske stiske, sedaj s solznimi očmi pripovedujejo, da se jim majajo tla pod nogami. Vsega naš narod ne bo mogel prenašati. Treba je uvideti, da obstojajo pri žrtvah naravne meje, ki jih brez pozbunih posledic nikdo ne sme prekoračiti. In te meje so sedaj dosežene! To hočemo zavpiti, tako glasno zavpiti, da bodo slišali vsi, ki lahko odnemo, in o katerih smo prepričani, da bodo pomagali, ko bodo zvedeli za resnico.

Položaj lesne industrije, ki je nastal po zapori našega izvoza v Italijo, ni po vsej državi enak. Tam spodaj obstojajo večinoma ogromna podjetja, ki s kapitalom razpola-

Ali Avstrija res beži od Italije

Schuschnigg danes v Pragi Češkoslovaški tisk pozdravlja, francoski se raduje, nemški se srdi

Danes pride v Prago avstrijski zvezni kanceler dr. Kurt von Schuschnigg. Pred njim je napravil uraden obisk v češkoslovaški prestolici že pokojni kanceler msgr. Seipel, tako da je Schuschnigg že drugi avstrijski kanceler, ki obišče našo zvezno državo. O namenu kancelerjevega potovanja v Prago se širijo razne vesti. Nekaj smo jih v našem listu že omenili. Za enkrat pa je treba ohraniti mirno

kri in čakati, da pridejo avtentična poročila o razgovorih, ki jih bo imel s češkoslovaškimi državniki. Zanimivo je, da se nad tem obiskom najbolj razburja Nemčija, da avstrijskega kancelerja silno pristržno pozdravlja ves češkoslovaški tisk, da je tega potovanja izredno vesela Francija in da ga precej hladno opazuje tisk ostalih dveh držav Male zveze. Torej počakajmo!

strani je zelo zanimivo, da so bili razgovori med avstrijskimi in madjarskimi državniki v zadnjih mesecih na dnevnem redu. Iz Budimpešte poročajo k temu, da so bili razgovori brezuspešni, da se je Madjarska izrekli za stališče Nemčije in je pristanek za obnovo Habsburžanov na Dunaju zavrnila.

Zunanja ministrstva Male zveze so skrbno zasledovala razplet teh najnovejših diplomatskih dogajanj. Države Male zveze niso zamudile priložnosti, da so stopile v medsebojne stike (obisk romunskega kralja Karla v Belgiju).

»K temu je treba pristaviti, da Italija morda res misli, da bi regentstvo kneza Starhemberga moglo trajati tako dolgo, kot traja že regentstvo admirala Horthyja na Madjarskem. To je njena stvar. Toda države Male zveze so, kakor izhaja iz najbolj verodostojnih virov, ravno tako neizprosno nasprotne takojšnji obnovi Habsburžanov kakor »časni obnovi po etapah«. Stališče Francije, ki je popolnoma v skladu z Malo zvezo, je bilo jasno izpovedano od Lavala samega. Mala zveza hoče priti do tesnega sodelovanja na gospodarskem polju z vsemi podonavskimi državami, toda v kolikor tiče obnove Habsburžanov, ki jo menda zasleduje Schuschniggovo potovanje v Prago lahko že danes brez ovinkov povemo, da je nedopustna in da bo Schuschniggova pot v Prago v tem pogledu ostala brez vsakega uspeha.

Kol med noge...

Titulescu: „Habsburžane hoče...“

Zanimiva odkritja o Schuschniggovih ciljih - Starhemberg regent

Bukarešta, 15. jan. SE. Agencija »Sud Est«, ki je, kakor znano, neke vrste uradna agencija romunskega zunanjega ministra Titulescu, je z ozirom na novo diplomatsko aktivnost v Srednji Evropi izdala sledečo zanimivo informacijo, ki ji je treba že z ozirom na osebnost Titulescu, pripisati važen pomen:

»Zunanja ministrstva srednje Evrope,« tako piše agencija, »so zadnje čase silno delavna. Posebno dunajska vlada je mislila, da lahko izkoristi položaj, ki je nastal vsled abesinske vojne in ki je naravno oslabil italijansko stražo na Brennerju, in napravi nove poskuse za obnovo Habsburžanov v

Avstriji. Stališče Male zveze je znano. Ona Habsburžane odklanja. Vseled tega dunajska vlada po svojih diplomatskih zastopnikih ne zahteva od Male zveze, da pristanejo na takojšnjo obnovo Habsburžanov, marveč, da dajo svoj pristanek samo na ustanovitve regentstva. Po informacijah, ki prihajajo z Dunaja, je to glavni namen Schuschniggovega potovanja v Prago. Ista poročila (z Dunaja) trdijo, da je Italija svoj pristanek že dala, če bi bil za regenta izbran knez Starhemberg. V tej zvezi je zanimivo pripomniti, da se nahaja italijanski poslanik na Dunaju g. Preziosi sedaj v Italiji, kjer prebiva tudi bivša cesarica Zita. Na drugi

Strahote letalskih napadov v Abesiniji

Strupeni plini... Abesinska vlada zamen protestira

Havas poroča: Italijanska letala so danes dopoldne bombardirala Anale na ogađanskem bojišču. Vrgla so tudi več bomb s strupenimi plini. Podrobnih podatkov o žrtvah in škodi še ni. Abesinska vlada je sklenila, da bo vnovič protestirala proti letalskemu bombardiranju neutrujenih in nezavarovanih mest, zlasti pa proti rabi strupenih plinov. Po najnovejših poročilih so italijanske bombe nad Sakoto severno od Desija zahtevale veliko število žrtv in povzročile ogromno razdejavanje. V abesinski prestolnici poročajo z navdušenjem o junastvu in požrtvovanju, ki ga je med bombardiranjem Sakote pokazalo osebje Rdečega križa s tem, da je reševalo ranjene in dajalo pomoč prestrašenemu prebivalstvu.

Okrog Makale

S severnega bojišča poroča Reuterjev dopisnik, da se je močnemu oddelku abesinskih čet pod poveljstvom rasa Sejuma večerj posrečilo v zelo krvavi bitki premagati močnejšo italijansko kolono v neposredni bližini mesta Makale. Abesinci so zaplenili veliko število najnovejših strojnih pušk, mnogo navadnih pušk. Na največje veselje Abesincev, ki se jim hrana precej neredno dovaža, pa so zaplenili tudi velike količine hrane. Trdi se, da so Abesinci ubili 65 Italijanov, veliko število pa so jih ranili. Na abesinski strani je padlo samo 6 vojakov, ranjenih pa je mnogo.

Graziani začel napad na rasa Deste

Reuter poroča iz Rima, da se je začela otenziva vojske generala Grazianija proti vojski rasa Deste na somalskem bojišču.

Z južnega bojišča poročajo, da se je pričela dolgo napovedovana in pričakovana ofenziva Grazianijevih čet proti armadnemu zboru rasa Deste. Rasu Deste se je posrečilo v zadnjem času pridobiti veliko število novih vojakov, ki so bili takoj poslani v borbo. Doslej še ni nobenih vesti o položaju na bojiščih. Znano je le to, da se vodi hudi boji in da na obeh straneh padajo številne žrtve.

Bitka pri Geralti

Havasov posebni poročevalec javlja: O bitki v Geraltu poročajo, da sta jo vodila dedžas Gebriho in polkovnik Asevanak, ki se nahajata pod povel-

stvom rasa Sejuma. Geralt leži severovzhodno od tembijskega gorovja, v neposredni bližini Makale. Bitka je bila že pred 10 dnevi in je verjetno, da so se kasneje postojanke nekoliko izpremenile. Ze zdaj pa je popolnoma zanesljivo, da so Abesinci popolni gospodarji tembijskega gorovja. Na ta način resno ogrožajo Makale. Obkoljevanje Makale napreduje z uspehom s severne in z južne strani. Pričakovati je treba, da bo Makala čez nekaj dni popolnoma odrezana od ostale italijanske erte in da jo bodo Abesinci zavzeli.

Po informacijah iz dobrega vira iz Desija in Addis Abebe so Italijani izvedeli, da bo ta ofenziva izvedena s hitrim tempom z velikimi silami ne samo v pokrajinah okoli Makale, ampak tudi na vseh drugih delih severne fronte. Na ta način je uspeła

taktika Italijanov, da prisilijo Abesince na veliko bitko. Pri tem izjavljajo inozemski opazovalci v Addis Abebi, da so Italijani prepričani, da bodo zmagali v tej veliki bitki Abesinci in bodo takoj nato s svoje strani začeli z veliko protiofenzivo, ki se že dolgo pripravlja in ki bi Italijanom temprej uspela, ker bi Abesinci zaradi poraza bili desorganizirani.

Italijansko uradno poročilo 97

Rim, 15. januarja. AA. Agencija Stefani objavlja komunikacijo št. 97:

Abesinske čete pod poveljstvom rasa Deste so zavzele položaje med prekopom Dorio in Dava Parno, poizkušajoč prisiliti na tem delu našega somalskega bojišča. Dne 12. januarja je general Graziani pokrenil močno akcijo proti četam rasa Deste in abesinske čete so se morale umakniti. Boj se nadaljuje. Naše izgube doslej niso hude. Na eritrejskem bojišču se nadaljuje intenzivno delo našega letalstva.

Beck napadel Anglijo Dobra volja praške vlade

Varšava, 15. jan. c. Zunanji minister Beck je imel danes pred zunanjepolitičnim odborom sejma daljši referat o svoji zunanji politiki. Beck se je predvsem pečal z metodami svoje zunanje politike, puščal pa je ob strani načelne smeri poljske zunanje politike.

Minister Beck pravi, da najbolj nazorno riše sodobni mednarodni položaj vojna med Italijo in Abesinijo v vzhodni Afriki. Poljska ni storila ničesar, kar bi lahko škodovalo ugledu Zveze narodov. Poljska sodeluje pri sankcijah v interesu solidarnosti med vsemi državami, vendar pa se pri tem zaveda, da se je vojna v Vzhodni Afriki prav nič ne tiče. Oster je bil minister Beck v svojih izjavah proti Angliji, ki ji je očital, da vodi politiko sankcij zgolj iz egoističnih razlogov. Jasno je, da bo ta politika zelo škodovala Zvezi narodov in jo omaja. Poljska se nima ničesar nadejati od razvoja te politike v okviru Zveze narodov, ker je jasno, da Zveza narodov ne bo mogla storiti nič proti Nemčiji, če bi Poljska prišla v sličen zalet, kakor se sedaj dogaja v Vzhodni Afriki.

Nato je Beck hvalil sistem dvostranskih pogodb in pobijal politiko regionalnih pak-

tov. Na nekaterih mestih je osebno napadel nekatere litovske vodilne državnike.

Zelo mnogo je Beck govoril o razmerju med CSR in Poljsko. Rekel je, da je ta politika sosedstva odvisna predvsem od tega, kaj o njej misli poljsko javno mnenje. Dokler pa bodo v CSR slabo ravnali s poljsko manjšino, ni mogoče niti misliti na to, da bi se mogli odnosači med Poljsko in CSR znatno zboljšati, kar pa Beck vsekakor želi, saj je imel v teku svojih sestankov s češkoslovaškimi državniki priliko ugotoviti dobro voljo na strani praške vlade.

Jutri se bo začela debata o Beckovem govoru in bodo govorili člani odbora. Za to debato vlada veliko zanimanje, ker se že deli črna čušla o neki opoziciji proti Beckovi zunanji politiki.

Skrb ob Tihem morju K polomu pomorske konference

Šanghaj, 15. jan. b. Sklep Japonske, da se umakne s pomorske konference, je povzročil v kitajskih vladnih krogih največjo senzacijo, iznenađenje pa tudi skrb. Vsi znaki kažejo, da hoče Japonska sedaj izvršiti nov hud pritisk na Kitajsko, pri čemer bo hotela Londonu pokazati, da je dovolj močna, da izvrši svoje namere ne samo na Tihem oceanu, temveč tudi na Kitajskem. Po vestih iz Tokia se tamkaj izjavlja, da bo Japonska prevzela jamstvo za suverenost Kitajske naoram vsemu ostalemu svetu, če Kitajka prizna obstoječe stanje v Mandžuriji in če ji da še neke nove politične in gospodarske odstopitve na severnem Kitajskem. Kitajska vlada bo razen tega morala sodelovati pri ustanovitvi nove države med Kitajsko in zunanjim Mongolijo.

London, 15. jan. c. Na popoldanski seji pomorske konference je japonski delegat vstal in prečital izjavo, da Japonska zapuša pomorsko konferenco.

Angleški konzul v Zagrebu odhaja

Zagreb, 15. januarja. b. Konzul Velike Britanije v Zagrebu Russell Macrae je dobil dekret, s katerim se premešča za konzula v Moskvo. Svoj odhod v Moskvo je odgodil do pomladi. V Zagrebu se nahaja od leta 1932. Na mesto dosedanjega konzula v Zagrebu pa pride na njegovo mesto Thomas Cecil Rapp, dosedani konzul Velike Britanije v Moskvi.

Strašna letalska nesreča

New York, 15. januarja. c. Farmerji so iskali ponesrečeno letalo več ur. Ko so prišli v bližino letala, so bile ruševine letala raztresene več sto metrov naokoli, trupla nesrečnih potnikov v letalu pa so bila čisto zgnetena in pohabljena in jih ni bilo mogoče več spoznati. Letalo se je ponesrečilo zaradi tega, ker je izgubilo propeler. Katastrofa tega potniškega letala je največja letalska katastrofa v USA. Letalo je vozilo na progi New York—Los

Angeles in je imelo dva pilota in stewarda. Vseh 14 potnikov je mrtvih.

New York, 15. januarja. AA. Reuter poroča: Letalo, ki vozi na progi New York—Los Angeles, je padlo v morje blizu mesta Godwina, v državi Arcansas. Vseh 15 potnikov, ki so bili v letalu, je mrtvih. Ker je letalo imelo zamudo, so mu poslali nasproti drugo letalo, ki je ugotovilo, da je potniško letalo padlo v močvirje.

gajo, če ga pa nimajo, mnogo lažje najdejo kreditov. Tam spodaj so tudi državna podjetja, ki delujejo v mirni zavesti, da jim bo morebitne izgube krila zopet le država. Pri nas pa so mali obrati, ki jim enostavno preti pogin, ker po vseh izkušnjah nimajo nobene upanje, da bi mogli izgube pokriti s čemer drugim kot s svojimi lastnimi razvalinami.

Krik, ki se dviga sedaj iznad Slovenije, ni umeten in tudi ni kompliciran. Je to krik ljudi, ki se potapljajo. In te ljudi je treba rešiti. Naj vzame vrag sankcije, če jih moramo prenašati samo mi in če takolemo-

vana mednarodna solidarnost samo od nas zahteva, da nosimo svoje glave na žrtvenik, drugi nam pa porogljivo ponujajo samo svojo »moralno podporo« v boju, ki ga s svojimi eksistencami prav za prav bijemo — za nje.

Vlada g. Stojadinovića je v kratki dobi svojega obstoja z mojstrsko roko napravila red v marsičem, kjer smo že obupali, da reda ne bomo več doživeli. Z zaupanjem se obračamo na njo, naj sliši ta življenjski krik iz Slovenije in z modrimi, a močnimi ukrepi doma in na mednarodnem polju uredi, hitro uredi, da ne bomo več trpeli, kajti dolgo več ne bomo mogli.

V imenu bratske ljubavi in narodnega edinstva

Ter čim boljše medsebojno poznavanje treh jugoslovanskih plemen objavlja elitni srbijski dnevnik »Politika« v zadnjem času članke o Sloveniji in Slovencih, ki morajo v vsakem bravcu, ki nas ne pozna, vzbujati vtis, kakor da v severozapadnem delu Jugoslavije živi divjaško pleme, v katerem par krvočolnih, v zlatu tonečih rasov vlada nad množico sužnjem, beračev, moralno defektnih tepcev in malo-pridužev. Zadnjič je ta reporter s svojega etnološkega potovanja opisal kranjsko okolico, kjer po njegovih vtisih mrgoli pijancev, lačne raje in capinov, iz katerih se dviga peščica požrešnih pijavk, zdaj pa se je sprevil na Maribor. Označuje ga kot mesto »mnogobrojnih pustolovcev in lahkega zaslužka (zarade)«, v katerem so »ljudje čez noč postali bogataš in je vse polno takih, ki imajo lepe palače in avtomobile ter po kavarnah in drugih nočnih lokalih trošijo ogromne vsote, dasi nihče ne ve, s čim se prav za prav pečajo, sami pa se izdajajo za grofe, milijonarje, fabrikante, filmske glumce itd.« Človek bi po tem opisu s stoddostno gotovostjo sodil, da je častivredni gospod A. Markišić — tako je namreč ime kavalirju, ki je ta članek za »Politiko« napisal — hotel s tem karakterizirati in opisati prestono mesto Beograd, s katerim se ta njegova skica, kar se tiče množice pustolovcev, čez noč bogve kako obogatitih velmož in posestnikov palač ter podobne gospode, ki tam išče in najde na najdivnejši način lahko pridobljenega zaslužka, v resnici čudovito točno ujema. Toda članek pravi, da tako izgleda Maribor, kakor pove tudi kričeči naslov, v katerem je glavno mesto bivšega slovenskega Stajerja označeno kot »metropola tihotapcev in pustolovcev«. Mi kot kulturni ljudje nikoli nismo ne Belgrada ne Zagreba ali drugih mest naše države izven slovenskih narodnih mej osvetljevali z njihovih temnih strani, ker po blatu najrajši rijejo navadno prešiči, ki se v njem najbolj počutijo, zato pa menimo, da bi naj najprijetnejše glasilo belgradske čaršije pustilo pri miru nesnago, ki je tudi pri nas seveda ne manjka, pa je imamo hvala Bogu še vedno veliko manj nego tam, kjer je največji čitateljski krog »Politike« — pa bi ji zato priporočali, če že mora o takih stvareh pisati, naj rajši brska po

domačem gnojišču, ako se ji zdi potrebno. Gospod Markišić ima za to očitno naravnost sijajen talent, zato bo lahko svoje pisateljske zmognosti z veliko večjim uspehom udeležoval tam, kjer je največ materiala v tem oziru. Gospod Markišić naj bi tudi nekoliko prizanesel svojemu čitateljskemu krogu z navajanjem »velikih dobičkov«, ki jih baje ima Maribor od tihotapljenja suharina, ker utegnejo postati krogi, ki »Politiko« najrajši berejo, še nevoščljivi Mariborčanom in to bi jim moglo škodovati. Saj tudi mi privoščimo »zarado«, ki jo imajo na drugih koncih države s tihotapljenjem tobaka, opija in svile v takih izmerah, ki jih skromni slovenski človek gotovo nikoli ne bo dosegel, če se že poda na to polje, za katero naše pošteno ljudstvo nima veliko talenta. Tudi ni ne res ne pametno slikati Maribor kot mesto, v katerem imajo Nemci tako ogromno vlogo, kakor jim jo pripisuje »Politika«, zakaj ne vemo, če bi bilo temu dnevniku prijetno, ako bi hoteli mi preiskovati, kakšno neprimerno večjo vlogo nego pri nas Nemci igrajo v mestu, kjer izhaja »Politika«, na primer židi in drugi njim podobni, vse kaj drugega kot srbski ali slovenski elementi. Vobče pa mramro protestirajo proti temu, da srbsko pa deloma tudi hrvatsko časopisje s tako naslado ljubi sramotiti slovenski narod in našo deželo, kamor tudi taki zabavljači kaj radi hodijo aživati gostoljubnost našega ljudstva, ki je vajeno spoštovati tujca, še bolj pa Slovana in jugoslovanskega državljan. Naši listi pišejo lepo, pravično in dostojno celo o tujih deželah in narodih, ki nam iz političnih razlogov niso pri srcu, kar je dokaz, da smo res kulturni ljudje. »Politika« pa daje zelo slabo spričevalo kulturnemu nivoju onih, ki se tako nedostojno, krivično in naravnost nesramno izražajo o nas, ki nas taisti listi v svojih političnih uvodnikih, nazivajo »bratski narod ali pleme. Bratski kolegi pri »Politiki« pa bi morali tudi vedeti, da to njihovo pisanje kaže in izjavi plemensko mržnjo, o kateri naši politični zakoni pravijo, da je nedopustna in kazniva! Sicer pa, če se drugi ne zavedajo svoje dolžnosti, grme lahko odslej mimo takih produktov skrajne nekulturne s preziranjem in pomilovanjem.

Minister Krek v Zagorju

1000 delavcev in kmetov je poslušalo njegov velik govor

Zagorje so vse zadnje dni v ostrem volilnem boju. Težke socialne razmere, v katerih Zagorje žive in že nekaj let ne morejo ven, različnost svetovnih nazorov, vse to je volilno borbno dvignilo do precejšnjega viška. Najbolj se vidi to na shodih tako imenovanih nasprotnikov, ki prav za prav nimajo nobenega izrazitega imena, niti ne vedo, kaj imajo voditelje, ki pa so vendar strogo opredeljeni in v vse miselnosti našega ljudstva strupeno nasprotni. Na takozvani »skupni listi« se je združilo vse, kar je kdaj že bilo zoper naše ljudstvo in kar še v bodočnosti namerava biti. Na nekem shodu se je govorilo o vseh mogočih stvarih, govorniki so začeli pri Rimu in pri Moskvi končali. Obravnavali so vse mogoče stvari od španske inkvizicije do abesinske vojne. Nekdo je v privatnem razgovoru dejal, da pri teh občinskih volitvah, naj bo župan Peter ali Pavel, ne gre več za JRZ ali kako drugo stranko, tudi ne za svetlo ali proti vladi, ampak za zmago dveh svetovnih nazorov, dveh različnih pojmovanj življenja. Nekdo drugi je zopet dejal: tisti, ki je v ... bo propadel oziroma bo minil in oddaljal, borba bo samo med komunisti in katoliškim svetovnim nazorom.

Zborovanje ministra Kreka

Takoj po prihodu gospoda ministra so se oglasili pri njem zastopniki rudnika, delavci na progi, zastopniki Stokovne zveze, zastopniki JRZ in cela vrsta zasebnih proslavcev. Gospod minister je vsem deputacijam razložil pripravljeno in resno voljo vlade, ki hoče v teh težavnih razmerah biti kos svojim nalogi.

Shod se je vršil v Zadržnem domu. Nameravan je sicer bil kot shod somišljenikov, na katerem naj bi se samo pristajali sedanje politične smeri pogovorili o taktiki, ki jo je treba voditi sedaj pred občinskimi volitvami. Gospod minister pa naj bi jim povedal važnost, ki jo ima država na občini, še bolj pa vpliv, ki ga občina mora izvajati na vodstvo države. Radi demokratičnosti prirediteljev pa je prišlo na shod tudi mnogo pristaje nasprotno politične smeri in nazorov. Nekateri najbolj strupeni in najbolj spretni so prišli celo iz Ljubljane, tako da je bila dvorana z odrom vred nabit polna. Shoda se je udeležilo več kot 1000 ljudi. Otvoril ga je nosilec kandidatne liste G. Prosenec, ki je v uvodnih besedah pozdravil predstavnike različnih zavodov in ustanov v Zagorju najbolj pa je pozdravil tiste kmete, ki so prišli iz oddaljenih bregov ure in ure daleč, da se shoda udeležijo. Nato je izpregovoril minister dr. Krek.

V svojih izjavah je razvijal zelo globoke misli o demokraciji, o pomenu svobode za državo, zlasti pa o pomenu svobode za izhod iz sedanjih gospodarskih težav.

»Ta nabit polna dvorana«, je dejal, »je nov dokaz, da so imeli prav tisti, ki so trdili, da je narod najbolj verno jamstvo, najbolj zanesljiv nosilec reda in miru v državi in občini in da so takale zborovanja in shodi edini izhod iz zmede, v kateri smo še pred nekaj meseci živeli. Ta misel je bila nam vsem pred očmi, nam, ki smo preživeli prejšnji režim, nam, ki hočemo danes pokazati, da je narod zrel za svobodo in da je narod svobode vreden.

Vem, da se danes niste zbrali na tem shodu, ker je bil naznanjen ta al. onoj govornik, ampak, da pokažete svojo moč in svojo trdno voljo, da hočete vplivati svobodno in resno na vodstvo države in vaše občine. V Zagorju je strašna brezposelnost. Tako je kričeča, da je znana skoraj po vsej državi. Ta bolezen našega časa se je na tem majhnem koščku naše zemlje nakopila do ogromnih mer. Dolžnost nas vseh je, da skušamo, pa naj si bo to od občine ali banovine, ali države, ta socialna vprašanja reševati, zakaj tisočerja ta vprašanja ne dajo živeti. Za to smer gredo vsi naši napori in vsa naša prizadevanja.

Zagorska občina je izrazil primer današnjih socialnih razmer med slovenskim narodom. Obsega majhnega kmeta, ki komaj še živi na svojem skromnem bregu, kjer si je postavil svoje skromno gnezdece, in pa delavca, ki težko živi

ob svoji plači, še težje pa od podpor. Zato namamo to pokazati, da je rešitev samo v slozmem in dobro hotenem sodelovanju vseh stanov, ne pa v sporih in v sovraštvu. Upam, da boste vi, ki nosite strahovita bremena sedanjega časa, znali lotiti se te težke naloge.

Dvorana je, kljub temu, da je bila natrpana, poslušala govornika in iz navdušenega odobravanja smo mogli sklepati, da narod zelo resno motri naš čas, da se zelo resno zaveda nalog, ki jih ima do države in naroda, kakor tudi nalog, ki jih ima občina do svojih občanov.

Minister Janković

„Vladati so hoteli z lažjo“

Strumica, 15. jan. Po uspešnem shodu v Varvarinu in konferenci v Tičevcu, ki se je takisto izpremenila v shod, se je minister za gozdove in rudnike G. Djura Janković vrnil v Čuprijo, kjer je imel uspešno konferenco. Konferenca je bila v veliki dvorani hotela »Sindjelić«.

Omenjajoč stanje, ki je vladalo v državi pred prihodom vlade G. dr. Milana Stojadinovića, je dejal minister, da je treba kraljevski vladi, ki jo vodi G. dr. Stojadinović, izreči priznanje že zaradi tega, da je v teh šestih mesecih na miren in tih način pripeljala državni brod v mirno zatišje. Pred dr. Stojadinovićevo vlado smo živeli, pravi dalje gospod minister, v ožraju, kakor da živi naša država v čudnih razmerah, ki ovirajo mirni razvoj jugoslovanskega narodnega življenja. V resnici, bratje, pa je zadoščalo, da so se pojavili na shodih, da se jim je omogočilo govoriti javno, da smo mogli spregledati laž tistih, ki so hoteli vladati z lažjo. Hrvati so se pojavili svobodno na svojih shodih in so izjavljali, kakor izjavljajo naši politični močje v teh krajih: Hočemo političnih svobod, hočemo, da sme ljudstvo sodelovati v javnem življenju! Nočemo rušiti svojega sedanjega skupnega doma (viharno odobravanje!). Posrečilo se nam je, da smo na ta način razgalili obožbo proti delu našega naroda, in to je že eden izmed uspehov politike kraljevske vlade.

O političnih zakonih

Nato je gospod minister govoril o očitkih proti sedanji vladi, češ, da noče dati obljubljenih političnih zakonov. Nismo nuenja, da bi morala vlada delati po naročilu in ukazih političnih moč. Storili bomo to in izpolnili svoje obljube tedaj, ko bomo smatrali, da je prišel pravi trenutek za te zakone. Glavno je, da veste, da bomo vse, kar smo obljubili, tudi izpolnili. Ali nismo začeli izvajati teh zakonov tako, da se politično življenje lahko razvija? Čemu bi nam bili, boljši zakoni o shodih in posvetih, kadar vidite sami, da se po vsej naši domovini vse shodi, da se ljudstvo sestaja, da imajo politični močje govore, da lahko tolmačijo politični položaj in da ni nikjer nasilja, ki bi te sestanke preprečevalo.

Mednarodna avtomobilska tekma skozi Slovenijo

Ljubljana, 15. januarja AA. Kr. banska uprava dravske banovine poroča:

Kakor v preteklem letu, se tudi letos vrši avtomobilsko sportna prireditel »Rally Monte Carlo«, in sicer po dveh tekmovalnih progah preko naše države, od katerih gre ena tudi preko naše banovine, in sicer progja iz Palerma preko Rima, Padove, Ljubljane, Maribora in dalje za Avstrijo in preko Nemičje v Francijo.

Na našo zemljo stopijo tekmovalci pri Planini na dan 25. januarja 1936 med 7 uro jutraj in 15 uro popoldne ter zapuste državo na meji v Št. Ilju med 15. in 20. uro zvečer. Vozila bodo po državni cesti preko Ljubljane, Celja in Maribora. Lansko leto je ta prireditel, v kolikor se je vršila na ozemlju dravske banovine, potekla v najlepšem redu, tako da so inozemski sportniki odnesli od nas prav odlične vtise.

Radi ugleda in prestiža naše zemlje je potrebno, da udeležencem velike mednarodne avtomobilske dirke tudi letos nudimo vsestran-

Proračun 1936-37

Poročilo finančnega ministra

Belgrad, 15. jan. m. K proračunskemu predlogu za proračunsko leto 1936-37, ki ga je finančni minister predložil v pretres narodnemu predstavništvu, je finančni minister sedaj predložil tudi svoj ekspeze, v katerem v glavnem izvaja, da se proračunski predlog za leto 1936-37 izraža v izdatkih in dohodkih v njih vsotah, ki znašajo po 10.107 milij. Nov proračunski predlog prihaja po proračunu za leto 1934-35, podaljšanjem za štiri dvanajstine in za osem dvanajstin. Z odstranitvijo nezaželenih posledic dvanajstin kaže novi proračunski predlog napore za ureditev naših državnih financ sploh. Proračun je izdelan po novih predpisih. Težnja po preglednosti in jasnosti je izražena tako v državnih izdatkih kakor tudi v državnih dohodkih. Odstranjena je tudi vsa raztrganost prejšnjih državnih proračunov, ker je v njem izvršena popolna koncentracija vseh državnih izdatkov in dohodkov. Poleg teh zunanjih odlik kaže proračunski predlog tudi rezultat podvzetih ukrepov kakor tudi intencije kr. vlade, ki teže za splošnim saniranjem naših državnih financ, a po njih tudi za saniranjem naših težkih gospodarskih razmer. Po samem jedru je novi proračunski predlog izraz teh ukrepov. Na tej poti kr. vlada ne bo obstala ter bo stalno skrbela, da bo tudi v bodoče zasledovala vse spremembe v gospodarskem življenju našega naroda in da bo svojo finančno politiko vodila v skladu z razmerami, katere ji bo čas vsiljeval.

Nato finančni minister govori o proračunskih prejšnjih let. Niso prav nič stvarno prikazali prave slike, ker so finančni zakoni vsebovali vse polno določil s finančnimi efekti. Skupna vsota odobrenih kreditov za l. 1935-36 znaša 10.249 milij. Če se tej vsoti doda tudi vrednost obvez finančnega zakona v iznosu 630 milij, bo znašala skupna vsota državnega proračuna, ki je danes v veljavi 10.880 milij. Novi proračunski predlog je višji za 570 milijonov Din. Dosedanji način državnega gospodarstva sedanja vlada noče nadaljevati. V program si je stavila, da spravi državne izdatke v sklad z našo dejansko možnostjo in da krene na varnejšo pot, da zagotovi pravilno delovanje državne uprave.

V proračunskem predlogu je izveden princip razumevanja. Za sedaj so prenešeni iz finančnega zakona vsi krediti ministrstva za vojsko in mornarico, pravosodnega, prometnega, poštnega ministrstva v skupnem znesku 350 milij. Poleg tega se je v istem smislu postopalo v omejenem obsegu tudi z izdatki za nabave v inozemstvu.

Finančni minister je nato govoril o osebnih izdatkih ter dejal, da v sedanjem proračunu obsegajo krediti za osebne izdatke 50% vseh drugih kreditov računskega dela proračuna. Tako nesorazmerje se ne bi smelo pojavljati niti v državah z uravnoteženim proračunom. Dva razloga sta za veliko nesorazmerje, ki se javlja med osebnimi in materijalnimi izdatki v računskem delu sedanjega državnega proračuna. Na eni strani boljše nagrade delavnosti v javni službi, na drugi strani pa za potrebe javne službe nesorazmerno veliko število zaposlenih delovnih moči.

Da bi vsaj do gotove mere ublažile posledice tega nesorazmerja med osebnimi in materijalnimi izdatki sedanjega proračuna, je kr. vlada morala znižati draginske doklade državnim uslužbencem in upokojencem. Drugi razlog za to nesorazmerje med osebnimi in materijalnimi izdatki pa je iskati v številni strani državnega uslužben-

Italija pa pravi, da ni res

Južni Tirolci beže čez mejo

10.000 beguncev v Avstriji — Cele stotnije prihajajo

London, 15. jan. b. Angleško časopisje, med njimi konservativni »Evening Standard«, posveča veliko pozornost dogodkom v južnem (italijanskem) Tirolu in beguncem, ki v stotinah beže čez mejo. »Evening Standard« poroča o nezadovoljnosti naslednje podrobnosti, ki jih je listu poslal poseben v južni Tirol odposlani poročevalec Grice.

Grice pravi, da je obiskal veliko obmejnih vasi in da so njegove informacije popolnoma točne navzlic zanikanju italijanskih oblasti in zanikanju avstrijske vlade.

V začetku svojega dopisa opisuje zelo nazorno vse italijanske vojaške ukrepe. Vse obmejne vasi so naravnost prenapolnjene z vojaštvom. Na mnogih krajih grade posebne vojašnice. Neizprosno je nadzorstvo okrog Brennerjevega prehoda. Italija ne pošilja svojega vojaštva v obmejne kraje, da bi stražila avstrijska mejo, marveč, da bi nadzirala domače prebivalstvo in preprečila trumam deseterjev, da bi ušli čez mejo v Avstrijo. Od začeta abesinske vojne pa do danes je pribežalo čez mejo že najmanj 10.000 beguncev iz južnega Tirola, ki so se vsi javili pri raznih pomožnih društvih in so torej statistično zabeleženi.

Dopisnik navaja tudi italijansko zanikanje, da v južnem Tirolu ni bilo nobenih uporov ob priliki mobilizacije divizije »Pusteriana«. Grice se je o tem predmetu razgovarjal z visoko stoječo osebnostjo, ki pa je ne more imenovati iz razumljivih razlogov. Potek dogodkov da pa je bil po izjavah te osebnosti naslednji: Upor je izbruhnil v vojašnici v Meranu. V noči pred odhodom na zbirališče za transport v Abesinijo so vojaški odvedali častnikom pokorščino. Pri tej priliki so v vojašnici domala vse pohištvo razbili. Ko se je posrečilo upornike premagati, so bili aretirani trije vojaški, ki so bili bržkone takoj ustreljeni, ostalo vojaštvo pa je bilo razoroženo in takoj odpeljavano na kolodvor, kjer ga je čakal vlak, ki je vojaške odpeljal neznankam.

Angleški časnikar objavlja tudi svoj razgovor z dr. Reuth-Nicolussijem, profesorjem in inozemskim vseučilišču, ki je znan kot organizator za pomoč južnotirolskim beguncem. Dr. Reut pravi, da je sam zaslihal 1700 beguncev, ki so od izbruha sovražnosti v Abesinijo pribežali čez mejo. Ni še dolgo tega, ko je ce' italijanska četa s strojnimi prekoparji prekopala mejo in se je javila avstrijskim obmejnimi stražnikom. Dr. Reut je izjavil, da se je svoje dni trudil, da bi bil rimsko vladlo prepričal, naj pusti južne Tirolce na miru in naj jih nikar ne

ske in izdatno pomoč in da se stori vse, da bodo vozači mogli brez nepotrebne izgube časa neovirano pasirati naše ozemlje. Občinstvo naj tekmovalcev nikakor ne ustavlja, marveč jim samo z roko naznači smer, v kateri je treba voziti.

stva. Kr. vlada doslej ni posegala v to vprašanje, vedoč, da naše gospodarstvo v sedanjem stanju ne more sprejeti in zaposliti vse iz javne službe reducirane delovne sile. Izdatki osebnega značaja kažejo iz leta v leto tudi neznosno stalno povečanje. V dobi napredka, ko so naši državni proračuni dosegli vsote 14 milijard Din, stroški za osebne izdatke niso predstavljali velikih težav. Ne morda zaradi tega, ker so bili dohodki večji, marveč tudi zato, ker je število uslužbencev bilo manjše.

Finančni minister nato navaja število državnih uslužbencev, upokojencev in invalidov na 360 tisoč. Materijalnih izdatkov je 5.296,5 milij. ali 51,39%.

Glede povečanja materijalnih izdatkov navaja minister, da to povečanje prihaja do izraza v vrhovni državni upravi z zneskom 3.575.020 Din. Povečanje je nastalo v glavnem zaradi zvišanja števila narodnih poslancev od 305 na 370.

Glede fiskalne obremenitve izjavlja finančni minister, da znašajo dohodki iz državnih podjetij 3.363.153,351 Din, fiskalni pa 6.243.887,433 Din. To je breme, ki ga nosi 15 milijonov prebivalcev naše kraljevine, odnosno vsak državljan s povprečno 463 Din bruto.

Ce se pa od bruto dohodkov monopola odbije verjetna tržna vrednost monopolističnih proizvodov (366 milij. Din), znaša iskalna obremenitev skupno 6.577.565,150 Din (431 Din na 1 prebivalca). Neposredni davki so proračunani na 2299 milij Din (+ 10 milij.). Splošni neposredni davki znašajo 145 milijonov Din, posebni davki se zvišajo za 169 milij., izredni davki pa se znižajo za 5 milij. Davek na dohodek od zemljišče je proračunan na 450 milij. Din (+ 6 milij.). Posredni davki znašajo 2507 milij. (+ 12 milij.). Od trošarine se pričakuje 827 milij. Din (+ 27,5 milij.). Dohodki od taks so določeni na 1039 milij. Din (+ 60 milij.).

Dohodek od carin je 700 milij. Din (+ 506). Dohodki pri državnem monopolu so zabeleženi v skoraj istem znesku kakor v sedanjem proračunu, in to s 1569 milijonov Din, ali samo za 393.000 Din manj kot v sedanjem proračunu.

Dohodki gospodarskih podjetij so določeni v višini 3.363.153,351 Din (+114.123.898 Din). Razni dohodki so v proračunskem predlogu proračunani na 121.772,493 Din (+9.055.852 Din).

Glede finančnega zakona izjavlja finančni minister, da ta zakon vsebuje samo določbo o izdatku bankovcev po 500 Din, dalje določbo, da bodo upokojitve v teku prihodnjega proračunskega leta padle v breme splošnih kreditov za pokojnine.

Končno je finančni minister govoril o gospodarskem položaju v preteklem letu ter podal sliko težkega stanja, ki je zadelo našo državo radi svetovne gospodarske krize, zlasti pa se zaradi izvajanja sankcij proti Italiji, vsled česar zelo trpi naša zunanja trgovina, zlasti lesna. Dejaj, da dalje, da moramo biti pri presoji naše gospodarske moči zelo previdni in da se ne smemo pustiti zavajati, temveč moramo ugotoviti stvarno stanje vseh pogojev za gospodarsko delo, in sicer po preizkušnem narodnem geslu: »Izgetni se samo tako široko, kolikor se lahko pokrije!«

Glede narodnega denarja pa je dejal, da je stabilnost našega dinarja glavni temelj finančne politike kraljeve vlade.

Skupščina v sredo

Belgrad, 15. jan. m. Nocoj je obiskal predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića predsednik Narodne skupščine Stevan Čirić. Na tem sestanku je bilo sklenjeno, da se bo skupščina sestala dne 22. januarja ob 10. dopoldne.

Seja angleške vlade:

Več orožja v Egipt

London, 15. jan. c. Danes je bila običajna tedenska seja angleške vlade. To je bila prva seja po božičnih počitnicah. Seji so prisostvovali vsi ministri. Najprej je bilo sklenjeno, da bo vlada predlagala, naj se parlament sestane 4. februarja. Takoj nato se je razvila daljša debata o predlogih odbora ministrov za narodno obrambo. Sklenjeno je bilo, da poleg sedanjega stanja angleške boje sile v Sredozemskem morju Anglija pošlje večje kontingente vojaštva na Malto, v Egipt in Aden. Zadnji del seje je bil posvečen razpravi o vprašanjih, ki se tičejo Zveze narodov. Zunanji minister Eden je dobil podrobna navodila glede stališča Anglije na seji sveta Zveze narodov, ki bo 20. januarja. Kakšno je to stališče, se bo najbolj jasno videlo iz govora zunanjega ministra Edena. Ta bo namreč govoril volilec svojega okraja v petek 17. t. m.

Italijansko časopisje tudi te izjave angleškega lista zanikuje.

Seja angleške vlade:

Več orožja v Egipt

London, 15. jan. c. Danes je bila običajna tedenska seja angleške vlade. To je bila prva seja po božičnih počitnicah. Seji so prisostvovali vsi ministri. Najprej je bilo sklenjeno, da bo vlada predlagala, naj se parlament sestane 4. februarja. Takoj nato se je razvila daljša debata o predlogih odbora ministrov za narodno obrambo. Sklenjeno je bilo, da poleg sedanjega stanja angleške boje sile v Sredozemskem morju Anglija pošlje večje kontingente vojaštva na Malto, v Egipt in Aden. Zadnji del seje je bil posvečen razpravi o vprašanjih, ki se tičejo Zveze narodov. Zunanji minister Eden je dobil podrobna navodila glede stališča Anglije na seji sveta Zveze narodov, ki bo 20. januarja. Kakšno je to stališče, se bo najbolj jasno videlo iz govora zunanjega ministra Edena. Ta bo namreč govoril volilec svojega okraja v petek 17. t. m.

Osebnosti

Belgrad, 15. jan. m. Z odlokom prometnega ministra so premeščeni: Josip Sajko, prometnik IX. pol. skup. in šef postaje Sarvaš, na postajo Radkovic za šefa postaje Dragotin Kraje, oficijal IX. pol. skup., s postaje Zagreb-Sava na postajo Zagreb gl. kol. Josip Poljšak, prometnik VIII. pol. skup. in šef postaje Ciglenik, na postajo Sarvaš za šefa postaje Rudolf Burja, prometnik IX. pol. skup., s postaje Novska na postajo Sisak.

Tajništvo JRZ

V četrtnjinski številki »Slovenca« smo pomoloma poročali, da se je tajništvo JRZ preselilo v svoje nove prostore v Vzajemno zavarovalnico, namesto v Vzajemno posojilnico, kar bodi s tem popravljen.

Dunajska vremenska napoved. Pretežno jasno, ponekod megleno, nobenih bistvenih izjemnih temperature.

Skeleče rane onstran Kočevskega

Banjalo, 13. januarja.

Zadnjič smo poročali o dveh ranah, ki skele naše ljudstvo.

Tretja rana, ki sicer datira nekaj deset let nazaj, a kljub temu še vedno zeva, je naša pošta. Od prvega početka je bil sedež pošte vedno v kraju Banjaloki, kar je povsem razumljivo, ker je tu župna cerkev, župni urad in narodna šola in kakor že rečeno, največji kraj in naravno središče vsega okoliša. Pošta, dasiravno pogodbeno, je imela svoj čas zelo velik okoliš. K njej so pripadale poleg domače občine Banjaloka še slov. vasi po Kočevskem: Dol. Briga, Mrava, Ograja. Zdihovo in še celo vsa občina Fara, ki si je pa pozneje izposlovala lastno pošto. In to zopet radi tega, ker je vsem tem prebivalcem naravno središče Banjaloka, kamor hodijo ob nedeljah k službi božji, dasiravno spadajo pod druge župnije, pa tudi z drugimi opravili med tednom hodijo le sem. Pa se je zgodilo nekako pred dobrimi 30 leti, ko se je po prizadevanju neke takrat uplne osebe, ki je bila na tem sama osebno interesirana, brez nadaljnje prenosa pošta iz Banjaloke v skoraj 2 km oddaljeno in nepomembno vasico Novasela, kjer je še danes. In ta vasica leži prav na periferiji fare in vsega poštnega okoliša. Posledica tega je bila, da so bile odtrgane od nje vse gori omenjene slov. vasi po Kočevskem ter dodeljene pošti na Kočevski reki, kamor imajo še enkrat več pota in se tako po nepotrebnem muči ubogo prebivalstvo še danes. Da, narod par osebam na ljubo toliko let mučil! Vsako nedeljo pridejo ljudje k službi božji v Banjaloko, kjer je žup. cerkev, obenem je tu 3 razredna narodna šola, kamor prihajajo otroci vsak dan k pouku. Tudi sicer med tednom po trgovskih in drugih opravkih prihajajo sem. In kadar ima kdo kaj opravka na pošti, ali ne bi mogel istega opraviti z enim potem. Sedaj ti pa mora velika večina ljudi za najmanjši opravek, ki ga ima na pošti, morda radi enega pisemca, paketa ali par dinarjev, ki jih ima dobiti ali odposlati, napraviti pot še 2 km daleč in zopet nazaj 2 km, torej 4 km nepotrebnega pota. Ali se ne pravi to ljudstvo naravnost ubijati na ljubo tistim par osebam, ki se s tem okorišajo?

Sedaj pa čujte še dalje in strmite! Pred nekako dvema letoma je bilo pošto osebe izmenjano radi tragične smrti prejšnjega poštarja. Takrat smo po iniciativi vsega prebivalstva uporabili priliko ter napravili dobro utemeljeno vlogo na pošto ravnateljstvo v Ljubljani, da se sedež in ime pošte prestavi zopet v Banjaloko, kjer je bila od nekdanj in kakor to zahtevajo želje in potrebe ljudstva. Takratno pošto ravnateljstvo je našo vlogo sicer preizkusilo, a je zadevo odstopilo merodajnim oblastem, zlasti občinskemu odboru pri Fari, ki naj kot zastopnik prizadete ljudstva poda svojo izjavo. Ves občinski odbor (dasi režimski) se je na svoji plenarni seji soglasno izjavil

za to, da mora priti pošta zopet nazaj v Banjaloko, ker le tako bo ustrezno željam in dejanskim potrebam naroda, in ta svoj sklep poslal tudi poštni direkciji v Ljubljano. Ali si morete misliti, kakšno rešitev smo od istega ravnateljstva prejeli na vse to? Samo par besedi, brez vsake utemeljitve: da »zaenkrat se ni nujne potrebe«. Ali se ne pravi to iz ljudi norca briti in do skrajnih mej teptati ljudske želje? Ves občinski odbor je bil upravičeno ogorčen nad takim početjem poštnega ravnateljstva, ki ga je samo pozvalo, naj o tej stvari odloča, a nazadnje tako blamiran. Clovek se mora pri tem nehoti vprašati, ali je kaj takega sploh mogoče na svetu! Kako ne bo mogoče, ko so v tistih časih bili v to stvar angžirani vsi tedanji režimski mogotci od nas preko Kočevja do Ljubljane, da preprečijo ugodno rešitev vloge na ljubo in korist svoji žlahti in pristašem, a v nesrečo vsemu narodu. Tako še sedaj največji kraj tostran Kočevja, kjer je fara in 3 razredna nar. šola, nosi naslov: Banjaloka, p. Novasela pri Kočevju.

To so rane, ki se vedno bolj zaježajo v tukajšnje narodno telo poleg mnogih drugih, o katerih pa na tem mestu ne govorimo. Naša občina, naši Slovenci in naša pošta sem, kamor spadajo, ker vsi tako žele! Zato se tem potem obračamo in prosimo vsa oblastva in merodajne faktorje, da nam v tej stvari prislokojijo na pomoč ter nam pomagajo celiti rane, da jih čimprej zacelimo. Predvsem se obračamo na kr. bansko upravo in še posebej na g. bana samega, ki je bil vedno poudaril ob nagovoru na svoje uradništvo, da se čimprej ukrene, da se vsa bivša občina Banjaloka odcepi od občine Fara ter postane zopet samostojna. Njej naj se prideli vse slovenske vasi po Kočevskem. In to so: Vsa bivša občina Dol. Briga, vasi Mrava, Ograja, Zgor. in Spod. Zdihovo. Tako bodo vse slovenske vasi tostran Kočevja tvorile kompaktno slovensko občino, kamor spadajo po svoji teritoriji legi, kakor tudi narodnosti. Potem ne bo treba ob vsakokratnih volitvah veli ali oni stranki ali kandidatu sklepati razne pakete s Kočevjarji in jim dajati koncesije, kakor je bilo doslej, lahko bo vsak izvoljen s pristnimi slovenskimi glasovi. To nam izpolnjuje in ves prizadeti narod, zlasti kočevski Slovenci po tolikih stoletjih tlačanstva, se bo oddahnil in bo rekel: Hvala Bogu!

V drugi vrsti se obračamo na pošto ravnateljstvo v Ljubljani z javno prošnjo, da se dotični, ljudskim željam in potrebam protivno rešeni akt glede naše pošte revidira, in naj se nam da polvoljna rešitev, da se sedež in ime pošte prenese zopet v Banjaloko, kjer je bila od nekdanj in kamor edino spada. K njej naj se priključi nekdanji okoliš, ker tako zahtevajo želje in potrebe naroda.

Vsem, ki bodo nam pomagali lečiti te skeleče rane, in še bolj tistim, ki jih bodo dejansko zacelili, bo vse prebivalstvo na veke hvaležno.

Pred obč. volitvami v Kostanjevici

Kostanjevica, 14. jan.

Pri nas smo pa politiki da je kaj. Nekaj zemlje, katero delé že dolgo, v resnici pa ni šlo nikoli za kaj drugega, kakor za volivno vado. Pred vsakimi volitvami je pripihal v Kostanjevico poslanec Mravlje. Letos še s posebno velikodušnostjo, ker se je v samih lepih božičnih praznikih »odtrgal« od doma, da prinese tolažbo svojim obupajočim sotrpinom. Pa je ta agrarna postala svojim očetom v nesrečo. Vada, na katero se je ujel lovec sam. Kar pogrelo jih je in na glas so škripali z zobmi, ko so videli črno na belem, da je agrarni odbor razpuščen. Sedaj bo seveda novi agrarni odbor agrarne interese presodil po resnični potrebi.

Tudi »mačkovstvo« se pojavlja. Povemo, da dr. Mačka spoštujemo. »Mačkovstvo« je pa le krinka, pod katero se skušajo sedaj skrivati vsi domači sovražniki poštenega krščanskega slovenstva. Tako so se lepo v obsevu »mačkovstva« našli možje, ki so si ob zadnjih volitvah povedali drug drugemu vse, kar so le grdega vedeli. Njihova največja skrb je bila, kako vzeti »farovsko loko«. Za to je bilo denarja, za občinsko babico pa ne. Za »občinske plotove« je bilo denarja, za ceste pa ne. Neprijetno bi bilo torej našim »mačkovcem« stopiti pred volivce. Zato so se skrili

za ime prekopskega trgovca Cvelbarja. Morda bo vsaj radovednost kaj pomagala, radovednost, kako bo županil letá. Cvelbar je pa že prej dostikrat imel priliko pokazati, kaj zna. Vemo, da je njegovo politično delovanje krivo, da se je vas Prekopa, ki je bila prej vedno edina, razdvojila. Ali bo torej kak preudaren mož mogel voliti za župana takega, pri čem katerim se je cela občina skazila?

Zato bomo stali vsi, tako in še bolj, kakor smo stali tedaj, ko smo bili tepeni zato, ker smo hoteli voliti pošteno. Volili pa bomo moža, ki z upanje zasluži. Mož, ki se ni dal premoliti po vabljeni ponudbi, da bi sedel na poslanski stolček, na katerem je dobro postlano. Če se ni dal premoliti tedaj, bo gotovo tudi občini pošten gospodar. Zato bomo volili vsi inženirja Likarja. Bil je že župan in nihče mu ne more ničesar očitati. Vsem pa je znano, da je v blagor občini storil čuda veliko — pa je bil župan proti volji višjih! Če je znal dobro in koristno voditi občino tedaj, mu moremo z mirno vestjo zaupati krmilo tudi za naprej.

Zato bomo vsi poštene volivci glasno brez bojazni povedali, da hočemo za župana Likarja. Na tej listi so možje, ki so že tudi kaj trpeli, ki so spoštovanja vredni. Zato 19. jan. glasujte vsi volivci za Likarjevo listo.

Ptujska bolnišnica v letu 1935

Ptuj, 15. januarja.

V preteklem letu je bilo sprejetih v bolnišnico 1842 bolnikov. Od teh 939 moških in 903 žensk. Kako upravičen je klic po razširitvi bolnišnice, je razvidno iz porastka bolnikov v zadnjih letih. Tako je bilo v letu 1925 sprejetih 1011. v letu 1924 pa celo samo 791 bolnikov. Zavod se od tega časa ni prav nič razširil, izvršile so se le notranje preureditve kakor centralna kurjava, vodovod itd.

Na kirurškem oddelku se je zdravilo 1065 bolnikov ter je bilo izvršenih nad 1000 operacij, od katerih je bilo nad 700 večjih. Na interni oddelku pa je bilo sprejetih 713 bolnikov, kjer je prevladovala tuberkuloza, ki je v tukajšnjih krajih precej pogosta, in se je že opetovano povdajalo o važnosti zgraditve posebnega oddelka za tuberkulozne, ki so doslej pomešani z ostalimi bolniki internega oddelka. V izolirnici se je oskrbovalo 71 bolnikov; med temi pa je bilo največ slučajev davice, dočim so

druge epidemične bolezni precej prizanašale tukajšnjemu okolišu. Porodov je bilo 72. Nujna potreba je preskrbeti posebne prostore tudi tem, ker se doslej nahajajo skupno z bolnicami kirurškega oddelka.

Uspeh zdravljenja pa je bil naslednji: zdravja je našlo 1284. izboljšanih pa je odšlo 481 bolnikov. Umrlo jih je le 62 in znaša umrljivost le nekaj nad 3%.

Skupno število oskrbnih dni znaša 29.900 in pride povprečno na bolnika komaj 16,23% oskrbnih dni, dasi so se kot že omenjeno, zdravili na internem oddelku povečini le tuberkulozni bolniki, ki pa rabijo do delnega okrevanja večmesečne oskrbe.

Ambulatorično je bilo pregledanih okrog 700 bolnikov. Pripomniti pa je treba, da je bilo radi pomanjkanja prostora odklonjenih zelo mnogo bolnikov, če niso bili res nujno potrebni zdravljenja.

Z učiteljskega zborovanja v Ljutomeru

Na članek v »Slovenec« z dne 28. dec. 1935 smo prejeli:

Ni res: »Ko so leto za letom romale žrtve denunciacije in pregnanstvo, ni učiteljstvo našega okraja niti žgnilo, molče je vse divljanje odobravalo, niti slava JUU, ki zbira prispevke v vsej banovini od učiteljskega, zato da imajo nekateri gospodje našega stanu priboljšek, se ni ganila. Molč in tiho odobranje persekucij je bilo njegovo delo. Kajpada so se pregnanji učitelji obrnili na glavno JUU za pomoč — s solzami v očeh, pa ne samo enkrat. Pa je JUU molčala, kadar je šlo za učiteljske krščanske mišljenja in življenja, a intervenirala za vsakega, ki jim je bil drag in ljub. — Sedaj pa pozivamo JUU, da naredi red po učiteljskih družinah. Vsi smo enakopravni člani JUU in moramo zahtevati ravnopravnost za vse, ali bomo pa šli. JUU ni hotela intervenirati takrat, ko so bili preganjeni naši, in protestiramo, da bi se vtikalo sedaj, ko se nameravamo popravljati storjene krivice.«

Res pa je: da JUU nikdar ni h krivicam molčalo in jih ni odobravalo, marveč je nastopalo proti njim na sejah in skupščinah, v spomenikih, resolucijah in v tisku. Res je, da je JUU z vso oddolnostjo štittilo vsakega pregnanega člana, ki se

je obrnil nanjo za zaščito. Res je, da so bili to povečini člani-čomišljeniki sedanjega režima in se imajo mnogi od njih zahvaliti edino le JUU, da se jim je krivica popravila ali da premostitev sploh ni bila izvršena. Res je, da JUU ne more biti odgovorna za to, če se ji kljub vsem naporom ni posrečilo doseči popravila izvršene krivice v vsakem primeru. Res je, da so bili in so vsi člani JUU, neglede na politično prepričanje, v organizaciji ravnopravni, da delujejo vsa društva zgolj na stanovskem programu in zato ni treba delati pri njih nobenega reda. Res je, da vtraja JUU danes na isti stanovski liniji, na kateri je delalo do sedaj.

JUU-sekcija za dravsko banovino

Pri bolezni žolča

poraba naravne

Franz-Josefove

grenke vode urejuje delovanje črev.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 35.

Zadnja pot plemenite slovenske žene

Novasela, 14. jan.

Dne 9. januarja 1936 je v visoki starosti 84 let umrla pri svoji hčerki in zetu ravnateljlu Ilcu v Kočevju, obdana od svojih otrok in vnukov, gospa Nežika Kajfež roj. Pogorelec, vdova po prvem našem poštarju in vinskem veletrgovcu Antonu Kajfežu iz Novih sel št. 2, mati uglednih sinov veletrgovcev in petih hčera, ki so vse poročene v odličnih narodnih rodbinah. Kako priljubljena je bila blaga rajnika, je pričal veličasten pogreb v nedeljo, dne 12. januarja, ko je bila položena v rodbinsko grobnico v Kočevju. Ne samo ogromna večina prebivalstva iz mesta in bližnje okolice, ampak tudi od Ljubljane do Delnice so prihiteli poleg sorodnikov še številni spoštovatelj, da izkažejo zadnjo čast tej ženi, dasi je želela le skromen pogreb.

Z rajniko lega v grob lep kos naše kostelske pa tudi obče slovenske zgodovine. Blaga rajnika je bila po materi sestrična l. 1894 v Budimpešti na zasedanju delegacij nenadoma umrlega vodilnega slovenskega politika kanonika Karla Kluna, ki je bil vsled svoje agilne delavnosti poleg drugih tudi častni meščan mesta Kranja, kateremu je naklonil s pomočjo svojega osebnega prijatelja poljskega ministra višjo gimnazijo. Bila je nečakinja jako uglednega in priljubljenega kanonika in dekana Kromarja ali Kramerja v Škofji Loki, kjer je dovršila tamkajšnje uršulsko meščansko šolo. Tudi znani kronjurist dunajske univerze pod cesarico Marijo Terezijo Kramer, pravilno Kromar, je bil iz te rodbine.

Ko je pred 63 leti pripeljal takratni veletrgovec Kajfež komaj 20 letno lepo in izobraženo nevesto v Novasela, je mlada gospodinja z nežno in dosledno roko posegla tudi v naše hiše. Umela si je pridobiti srca vseh in bila je najboljša svetlovalka skoro vsem kostelskim materam in dekletom skozi celi dve generaciji. Učila je mlade gospodinjke kuhati, držati red in snago v hiši, plesti in gospodinjiti. Ako so danes hiše kostelskih Slovencev izredno čiste in higijenično urejene, in to mala zasluga umrle »Kajfeževe mame«. Kolikim družinam pa je pomagala tudi gnotno, ve le sam Bog. Nobeden revež ni šel od njene hiše

Ljudsko gibanje v Ljubljani l. 1935

Ljubljana, 15. jan.

V svoji letošnji številki smo priobčili zanimive podatke o gibanju prebivalstva Velike Ljubljane v letu 1935. Zanimivo so o tem tudi podatki ljubljanske policije. Tako policija ugotavlja, da je v ljubljanskem policijskem okolišu, ki predstavlja Veliko Ljubljano, bivalo konec leta 1935 85.500 oseb, od teh je 4300 tujih državljanov; na novo je bilo prijavljenih 28.566 prebivalcev, odjavljenih pa 26.901. Porok je bilo v Ljubljani 700, rojstev 1075, umrlo pa je 1298 oseb.

Ljubljano je lani obiskalo 64.577 tujcev, ki so plačali 150.466 nočnin. Od tujcev jih je bilo 48.533 iz Jugoslavije, 4074 iz Avstrije, 2972 iz Italije, 2937 iz Češkoslovaške, 2379 iz Nemčije, iz drugih držav pa jih je bilo manj kot 1000 iz vsake. Iz vse Amerike je bilo v Ljubljani 249 tujcev, z ostalih kontinentov pa 43. Od skupnega števila prenočevalcev v ljubljanskih hotelih je bilo 16.024 inozemcev s 34.723 nočninami. Med tujski promet se

Zanimivosti iz trgovskega in zadržnega registra

Ljubljana, 15. jan.

Seznami trgovskega in zadržnega registra pri ljubljanskem okrožnem sodišču so zgovoren odraz gospodarskih prilik Ljubljane z njenim sodnim območjem. V letih visoke konjunkturi in posebno v povojnih bahavo-verižniških časih je imel register izredno mnogo vpisov, tako raznih delniških družb, družb z omejeno zavezo in veliko je bilo število posameznih protokoliranih trgovcev. Nadaljnji gospodarski razvoj je imel zaradi slabe konjunkturi za posledico, da je prav mnogo registriranih družb in tvrdk izginito let čez noč zmrlino. Takih tvrdk in družb je nad 800. Poučni so dalje podatki o poslovanju trgovskega in zadržnega registra v preteklem letu. Oddelek za registracijo je zaznamoval lani 1118 raznih vlog. Celotno je bilo v trgovski in zadržni register 479 vpisov. Vpisi družb z omejeno zavezo po zakonu z dne 6. marca 1906, št. 58 dr. zak., so sedaj prav redki. Lani je bilo 10 novih registracij. Uvedena je sedaj praksa, da se v register vpišejo le družbe z o. z., če izkažejo minimalno 200.000 Din glavnice, dočim stari zakon določa le 20.000 Din. V likvidacijo so lani prišle 3 družbe z o. z. Izbrisanih je bilo 10. Od delniških in delniškokomanditnih družb je bila na novo vpisana 1 (Kopalniška družba Kamnik), likvidirali sta 2 in izbrisane so bile 3 delniške družbe.

V register pridobitnih in gospodarskih zadrug je bilo lani na novo vpisanih 22 zadrug, likvidacija je prijavilo 10, izbrisanih je bilo 12.

V trgovski register je bilo dalje lani vpisanih 10 posameznih trgovcev, izbrisanih pa 33. Javnih trgovskih družb je bilo na novo protokoliranih 7, izbrisanih pa prav tako 7. Protokolirana je bila tudi 1 komanditna trgovska družba.

Iz Rusije čez Jugoslavijo v Perzijo — peš

Maribor, 15. jan.

Včeraj so prijeli graničarji na Plaču neznanca, ki je prišel čez avstrijsko mejo skrivaj in brez potnega lista. Prepeljali so ga v Maribor, kjer so ga zadržali na obmejni policiji. Tu je pripovedoval zanimivo zgodbo svojega ahasverskega tavanja po svetu.

Zove se Ivan Aksamit, rojen pa je v Omsku v Sovjetski Rusiji. Kot poljedelski delavec je bil zaposlen na državnih kolhozih posestvih v podolski guberniji v bližini poljske meje. Zaradi nečloveškega ravnanja in silnega boljševiškega terorja je že leta 1933 pobegnil na Poljsko. Iz Poljske je odšel v Romunijo, od tam na Češko, potem v Avstrijo. Povsod se je preživljal s priložnostnimi deli pri kmetih. Sedaj ga je v Avstriji zadela znana odredba o izgonu tujih delavcev. Njega so prijeli pri Deutschlandsbergu ter ga odpravili na jugoslovansko mejo, preko katere so ga na skrivnem mestu pognali brez vsakih sredstev. Povedali so mu tudi, da bo najbolje, če gre v Perzijo, kjer se baje gradi velika železniška proga, pri kateri bo dobil delo. Aksamit je res namenjen, da bo potoval v Perzijo peš preko naše države, Grčije in Turčije. Zaenkrat so ga pri nas še pridržali, da bodo ugotovili istinitost njegovih navedb, kar bo pa težko, ker nima mož nobenih dokumentov.

Lepo in dobro ohranjeno perilo,

če vzameš vedno

SCHICHTOVO

TERPENTINOVO MILO

...in za namakanje žensko hvalo

neobdarovan. Skoro polovici Kostela pa je bila krstna in birmanska botra.

Ze preje ugledna Kajfeževa hiša je pod nežno roko umrle gospe in podjetnega moža postala nasokoro središče vseh kostelskih Slovencev. Tu se je zbirala ob različnih prilikah tudi najfinejša družba iz slovenskih in hrvatskih mest, zlasti tudi zelena bratovščina.

Nad vse skrbno pa je blaga rajnika vzgojila svoje otroke, zlasti pa vseh pet hčera. To se je najbolje videlo ob pogrebu: inženirji, doktorji, industrialci in veletrgovci so danes pripadniki njene družine.

Naj ji sveti večna luč!

veda niso vračunani stotisoči obiskovalcev evhariističnega kongresa, ker ti po večini niso prenočevali v hotelih, prav tako niso vračunani tisti, ki so prenočevali v zasebnih stanovanjih.

Sezona tujkega prometa je bila lani nekoliko boljša kakor leta 1934, toda še daleč ni dosegala leta 1933. Leta 1933 je bilo v Ljubljani 75.828 tujcev, ki so plačali 280.992 nočnin, leta 1934 pa 54.908 tujcev s 136.613 nočninami.

Ob koncu leta je v Ljubljani izhajalo 143 periodičnih tiskovin, od teh 5 dnevnikov dvan list s trikratno izdajo na teden, 19 tednikov, 8 polmesečnikov ter 109 mesečnikov in revij, ki izhajajo v daljših presledkih. Casopisni gozd Ljubljane je torej kar lep.

Ob koncu leta 1935 je bilo v Ljubljani 426 potniških avtomobilov (16 manj, kakor leta 1934), 123 tovornih avtomobilov (22 manj), 224 motornih koles (24 več), 12.016 koles (3151 manj) Flakarskih in polfiakarskih voz je bilo v Ljubljani ob koncu leta 139.

Dva dni ležal mrtev v snegu

Maribor, 15. jan.

Ze nekaj dni so pogrešali v Mežici 65-letnega upokojenega rudarja Franca Pernata iz Podpece. Včeraj ga je že mrtvega našel uslužbenec svinčnega rudnika Jurij Libnik v gozdu, nazvanem »Gmajna«, ob poti, ki vodi iz Mežice k Sv. Heleni. Orožniki, ki so prišli na kraj sam, niso na mrtvecu ugotovili nobenih nasilnih znakov, niti kakih sumljivih sledov v snegu, iz česar bi se dalo sklepati, da je pokojnik postal žrtev zločina. Tudi so našli pri njem še 1460 Din v denarnici, ki bi jih bil zločinec gotovo vzel. Pernat je odšel 11. jan. z doma v Maribor, da bi nakupil neke potrebščine. Komaj pa je prišel kako uro hoda od svoje hiše, ga je morala zadeti kap ter je obležal mrtve. Ker pa po poti, ki je bližnja, pozimi zaradi snega malokdo hodi, je ležal mrtve dva dni na prostem, preden so ga našli. Smrt od kapi je ugotovil zdravnik dr. Ramšak, ki je mrtveca preiskal. Pokojnik je bil vdovec s 7 otroki ter je bil v celi okolici na dobrem glasu.

Zagorje

Volitve so pred durmi. Da bo zmagała JRZ, smo trdno prepričani, čeprav se med volivci pojavljajo demagoški, ki pripisujejo sedanjo gospodarsko krizo novi politiki, ki jo tvori JRZ. Naj demagoški pojasnijo zagorskim občanom, kaj in koliko je dosegla nekdanja bivša Jugoslovanska nacionalna stranka, in nato primerjajo prizadevanje JRZ za zboljšanje našega gospodarstva na Slovenskem. Nesmiselno je obtoževati JRZ kot povzročitelja zla v gospodarskem oziru. Vsak uviden volivec bo spoznal, da bo JRZ storila vse, kar ji je v danih razmerah mogoče. Ne nasledajte demagogom in ne verujte njihovim obljubam, ki jih ne bodo nikoli izpolnili in jih tudi ne mislijo. Prizadevanje JRZ in njeni uspehi so že vidni in zato apeliramo na razsodnost vseh volivcev. Zato vsi na volišče že v prvih urah, da manifestiramo za naše zastopnike, ki bodo delovali v korist vseh občanov.

Kamnik

Občni zbor Mestnega godbenega društva. Našim godbenikom je še vendarle posrečilo sklicati občni zbor, ki se je vršil v soboto 11. t. m. Letos so imeli izredno snemlo, ko so sklicali občni zbor že dvakrat, a je bil obakrat nesklepčen. Vsakdo se polagoma takim stvarim priuči, pa so se tudi naši godbeniki V tretje je bil sklican brez vsakih pogrsk Po poročilih, ki so jih podali odborniki, je društvo vedno delovalo pod bivšim kapelnikom g. Ulmanom. Toda kljub temu godbeniki niso bili zadovoljni / upravo in se že dal časa nekaj šušlja, da za nastala nesporazumjenja med godbeniki in kapelnikom. Posledica teh nesporazumljenj je bila ta, da je kapelnik g. Ulman odstopil od društva in so tako sedaj brez kapelnika. Njegovo mesto bo sedaj menda prevzel g. Vidmar Franc, v katerega stavljaajo naši godbeniki več upanja. Pri volitvah novega odbora sta bili vloženi dve listi z nosilcem g. Staretom in g. Cererjem. Izvoljena je bila lista s Cererjem. Nerazumljivo je, in to menda samo pri godbeniki, ta so bil takoj po izvolitvi z gospodom Cererjem nezadovoljni in zahtevajo drugega predsednika. Z leti je le, da bi srečno prebrčli to leto, in sicer vsaj s tolikimi uspehi, kot so jim imeli dosedaj.

Drobne novice

Kalendar

Cetrtek, 16. januarja: Marcel, papež; Berard in tov. mučenici. — Zadnji krajec ob 20.4. Herschel napoveduje dež in sneg.

Novi grobovi

† V Ljubljani je pretekli tork mirno v Gospodu zaspal državni upokojenec g. Jakob Zitko, oče odvjetnika in predsednika Katoliške akcije za ljubljansko škofijo g. dr. Stanislava Zitka. Pokojnik je bil odločen katoliški mož in je v strogo katoliškem duhu vzgojil vse svoje otroke. Pogreb bo danes ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Pletersnikova ulica št. 15 na pokopališče k Sv. Križu. Naj mu sveti večna luč! Zalujočim svojim naše globoko sožalje!

Osebnosti

— Premestitve na srednjih solah. Na II. drž. realno gimnazijo v Ljubljani so premestili: prof. dr. Angela Piskernik iz Novega mesta, prof. Josip Malnar iz Kranja, prof. Adolf Ivančič iz Kranja, prof. Ivan Fava iz Maribora in prof. Vlasta Tomižek iz Kočevja. Na III. drž. vlasti gimnazijo je premestil prof. Vladimir Zitko iz Siska. Ob priliki znanih persekacij med srednjšolskimi profesorji l. 1952 je bil prof. Zitko premestil iz Ljubljane v Šabac, od tam v Zaječar, nato v Osijek in končno v Sisek, pa mu ob povratku v Ljubljano najpriljubljenejši čestitavo; prav tako tudi gospe prof. dr. Piskernikovi, ki je bila l. 1952 upokojena, nato reaktivirana in l. 1955 premestena v Novo mesto.

— Češkoslovaško odlikovanje gosp. Andreja Gabrščaka. Češkoslovaški konzul v Ljubljani je v tork, dne 44. jan. izročil znanemu slovenskemu pisatelju in uredniku g. Andreju Gabrščaku red belega leva III. stopnje, katerega mu je podelil predsednik češkoslovaške republike za njegovo 50-letno delovanje na kulturnem polju in na zbljanju obeh narodov.

— Iz zdravniške službe. Dr. Jožef Flajs, zdravnik banovinske bolnišnice v Celju je napredoval za primarija VI. pol skup. na do sedanjem službenem mestu

Naj bo stara al pa mlada
vsaka pije „Naš čaj“ rada
Čez fare tri devet vas
„Naš čaj“ vse druge prekosi.

— Tudi druga lista za volitve v št. lju po trjena. Mariborsko sodišče je potrdilo tudi drugo listo za volitve v občini št. lju v Slo. goricah, ki ji je nosilec g. Rudolf Hammer. Lista je bila potrjena šele po štirih brezuspešnih poskusih. Predlagatelji so jo morali zaradi preklehlih podpisov namreč štirikrat umakniti ter so šele petič v zadnjem trenutku uspehi.

— Tečaj JRZ v Mariboru. Včeraj predpoldne se je v dvorani na Aleksandrovi c. 6 organizacijski tečaj JRZ za okrožje Maribor levi in desni breg ter mesto. Nad 200 naših mož in fantov, izbranih iz krajevnih odborov JRZ, se je tečaja udeležilo. Predavala sta predsednik okrajnega odbora za Maribor levi breg Franjo Zebot ter minister v p. Ivan Veseniak. Po tečaju so se vršile seje okrajnih odborov JRZ, na katerih so se obravnavale važne strankine zadeve ter se je razmotiralo delo naših mož v občinah.

Ni idealnejšega sredstva za otroke
starejše ljudi in rekonvalescente
(po operaciji, porodu, hripi
itd.) kot je

Radenska
ona s srcem

s sadnimi sokovi, malino, limono, vročim mlekom i. sl. — Radenska je ne bogatejša naša voda po raznolikosti zdravilnih sest. in (iod, litij, kalcij, brom, fosfat, mangan itd.). — Siehernem u bo kaka njena sestavina sigurno dobrodošla!

— Zopet dva požara na Dravskem polju. Komaj so pogasili prvi vrti gasilci velik požar v Sp. Jablanah, kjer so pogorele domačije trem posestnikom, beležimo zopet dva požara v sosednji vasi, v Pongercih pri Cirkovcih. V pozni noč dne 12. t. m. je izbruhnil požar pri posestniku Jožetu Baumanu, ki je upepelil gospodarsko poslopje z vsemi poljskimi prideiki in gospodarskim orodjem vred. Vrtim gasilcem iz Sisk se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil na sosednja poslopja. Škoda je precejšnja na 30.000 Din. — Komaj so se gasilci podali na svoj dom, je naslednje jutro okrog 2 na novo zažarilo nebo nad isto vasjo Goreti je začelo na drugem koncu vasi in sicer pri posestniku Jerneju Unuku in ta požar ni v nikakoli zvezi s prejšnjim. Sreča je, da so bili takrat gasilci v pripravnosti in se takoj lotili gašenja. Vendar pa je tudi temu posestniku zgorelo gospodarsko poslopje z vsem inventarjem in znaša škoda okrog 35.000 Din. Kako je prišlo do požara v obeh slučajih, še ni ugotovljeno.

Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje raba naravne

Franz-Josefove

grenke vode, zavžita jutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemlje Franz-Josefovo vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 3947/35.

— Skalaški dom na Voglu je poslal najugodnejše vremensko poročilo. Na dvemeterski zmurnjeni podlagi je 5 cm pršila, temperatura je pa 0.3. V dolini se razprostira gosta megla, planina Vogel in vsi vrhovi se pa blestijo v objemu sonca. Letos, ko so snežne prilike v dolini povsem odvedele, je takva vest za naše smučarje zelo razveseljiva, posebno še, ko je Skalaški dom na Voglu znan po svoji udobnosti.

— Na zimsko-sportno olimpijado v Garmisch-Partenkirchen odpelje vlak iz Ljubljane v sredo 5. februarja 1936, ob 9.45. Kakor smo že poročali, se program tega Putnikovega izleta spremeni v toliko, da odbija stanovanje v Garmisch-Partenkirchnu samo oni izletniki, ki bodo prisostvovali prireditvam nepretrgoma od 6. do 16. februarja. Cena vožnje iz Ljubljane v Garmisch-Partenkirchen in obratno je v III. raz. 775 din, v II. raz. 1135 din. Rezervirajo se še lahko le dvoposteljne sobe in pa vstopnice

za stojišča k posameznim prireditvam. Prijave sprejema Putnik v Ljubljani do 23. januarja.

— Pridobitina in rentina se mora vlagati letos v mesecu januarju. Vse potrebne tiskovine za te vloge dobe vlagatelji pri Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Pola stane Din 1.—. Vlagateljem pridobitine priporočamo tudi: Davčno prijavo za splošni davek na poslovni promet ter Pripomoček za sestavo pridobitine za gostilniško obrt.

— Naplavljen žensko truplo. Dne 14. jan. je Sava v Zagorju naplavila žensko truplo. Ženska je stara okoli 50 let, visoka 170 cm ter ima pristrizene, ondulirane lase, okrogel obraz, oblečena pa je v temno-modro svileno obleko, spodnje perilo je imela tudi svilen, obuta pa je bila v nogavice brez čevljev. Truplo je bilo preplavljeno v mrtvašnico pri Sv. Lamberu. Orožniki skušajo dognati identiteto pokojnice. Možno je, da gre za pogrešano ženo zobotehniko Sluzija iz Kamnika.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

— Pri podiranju drevja ubit. V hosto »Popovnjake v Malih Polanah pri Beltincih v Prekmurju sta se napolita Stefan Žerdin in Ignac Hojzjan podirati jelše za drva za beltrinsko graščino. Ko sta že podrla nekaj dreves, je debela jelša padla tako, da je vrh obvisel na drugem drevju. Nista je mogla drugače dobiti na tla, kot s pomočjo vrvi. Eden je splezal na drevo ter privezal vrv za vrh, potem pa sta oba na tleh stoječa vlekla vrv. Naenkrat se je drevo premaknilo in padlo. Nagnilo se je proti obeh drvarjem in Hojzjan je zakričal »Beživa!« Namesto pa, da bi odskočil proč, je Žerdin zbežal proti drevesu, ki ga je podirilo ter ga udarilo pri tem s tako silo po tihniku, da mu je prelomilo hrbtenico in je obelzel na mestu mrtve. Pokojnik je star 58 let ter zapušča ženo s petimi nepreklebljenimi otroki.

— V Službenem listu ki banske uprave dravske banovine od 15. t. m. je objavljena »Uredba o premestitvi sedeža občine Trebeljevo« in »Pravilnik za izvrševanje uredbe o kartelihu«.

— Državni pogodbeni postarji bodo imeli v nedeljo dne 19. t. m. ob 3. popoldne pri Mikliču v Ljubljani ustanovni občni zbor banovinske sekcije organizacije pogodbenih postarjev.

— V včerajšnji »Kulturni obzornik« se je vrnilo več tiskovnih napak. Tako se mora n. pr. glasiti: Pred nama je stalo z veliko oljnatostjo sliko...

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Ljubljana

— Društvo katoliških mož katoliške akcije Sv. Krištof vabi svoje člane, da se udeležijo pogreba svojega pokojnega člana g. Jakoba Zitka, ki bo danes ob 4 popoldne. Zbirališče z zastavo pred hišo žalosti, Pletersnikova ulica 13. Predsednik.

— Sprejemni dnevi za stranke pri predsedniku mestne občine ostanejo isti kot dosedaj, t. j. v tork in petek od 11 do 12.30.

TEL. 22-21 **KINO UNION** TEL. 22-21
SENZACIJA! PREMIERA
največja ekspedicijska filma v domovino pavjanov
BABOONA Z letalom iz Abesinije v no-
tranost črnega kontinenta
kamar pred tem še ni stopila človeška noga!
Ogromne črede levov, slonov, leopardov, krokodilov, nosorogov itd. — Ogromna borba pavljanov z leopardi. Na ledenih Kilimandžari! Velenapeto!
Danes ob 16., 19.15 in 21.15 ur!

Pride! Originalna pri belem konjičku

— Razstava slik akad. slikarja Slavka Tomerlina bo odprta v četrtek, 16. januarja ob 6 zvečer. Ob otvoritvi bo spregovoril g. prof. Saša Šantel par besedi o umetnosti slikarja S. Tomerlina, ki je že znan ljubljanskemu občinstvu, ker je že pred par leti priredil tukaj dve razstavi, ki sta bili dobro obiskani. Razstavlja okrog 80 slik, večinoma folkloristične in primorske. Da se omogoči občinstvu, ki je čez dan zaposleno, obisk razstave, bo odprta ves dan od 9—19 zvečer. Priporočamo obisk razstave.

— Društva v Ljubljani. Ob koncu leta 1935 je bilo v Ljubljani 750 društev. Lani je bilo črtanih 28, na novo prijavljenih pa 43 društev.

KINO SLOGA Telefon 27-30
Danes ob 16., 19.15 in 21.15 ur grandiozni velen-
film po asmetru Dantejevi senzniti »Inferno«
DANTEJEV PEKEL Nad 5000 sodelujočih
Film groze in strahu
Muke in vrtipente pogubljenih duš v osmrtnem življenju

— Hišni posestniki in upravitelji hiš, ki so prispevke za prostovoljni davek po 1 din od sobe za dobo 3 mesece že pobrali od svojih strank in pobrali denar osebno izročili pri mestnem sociopolitičnem uradu v Mestnem domu, so imeli priliko prepričati se na lastne oči, kakšen je naval prosilcev na razne referate zlasti brezposelnih, ki jih je privedla vladajoča brezposelnost do tega, da so brez dela in zaslužka, brez hrane zase in svoje, potrebni obleke, in ki jim grozi tudi deložacija, ako ne dobe vsaj nekaj podpore, da poravnajo dolžno stanarino. Zato ponovno prosimo vse one hišne posestnike in upravitelje, ki se niso pobrali pri svojih strankah tega prostovoljnega davka, da to čim prej store in tako pripomorejo mestnemu sociopolitičnemu uradu do potrebnih sredstev za blažitev revščine, ki jo povzroča brezposelnost in vsi drugi spremljevalci vladajoče krize.

Najlepše zimske suknje in obleke dobite pri I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova 12.

— Zločini v Ljubljani v letu 1935. Statistika, ki jo je pravkar sestavila ljubljanska policija, je zanimivo zrela dogajanja v Ljubljani. Nasilje proti javnim organom je bilo 12, deliktov zoper spolno moralo 18, umora nobenega, zato pa 51 primerov težke telesne poškodbe, 17 požigov, 11 ropov, 1742 tatvin, 142 pomeverb in 177 goljufij. Policija je ugotovila 36 primerov ponarejanja denarja in razpečevanja falzifikatov, 774 pregreškov zoper javni red in mir, 9 primerov žalitve javnih uradnih oseb, 8 prestopkov zoper zdravje in 18 zoper telesno varnost, 236 primerov prostitucije in 1143 primerov beračenja in delonirnosti. 27 je bilo prestopkov zoper orožni zakon, 118 prestop-

kov zglasilnih predpisov, 2986 prestopkov cestnega reda, 201 prekrščenja policijske ure, 1122 primerov kaljenja nočnega miru. Prestopkov krošnjarskega zakona je bilo 63. Vsa škoda, povzročena z ropi, tatvinami, pomeverbami in goljufijami je znašala 2.532.000 Din, oškodovancem pa je bilo povrnjeno 1.842.000 Din. Ze izsledeni storilci so ostali dolžni oškodovancem še 142.000 Din. Nepovrnjena škoda, ki so jo zagrešili neznani storilci, pa znaša 547.000 Din. Lani je bilo odgnanih iz Ljubljane 1056 oseb, izgnanih iz države pa 102. Samoumorov je bilo lani 22, poskusov samomora 27. Policijsko kaznovanih je bilo 5904 oseb. Na denarnih kaznih je policija kasirala 121.000 Din, drugo pa državna blagajna, okoliške občine ter banovinski cestni fond.

— Cigave so se srebrne žlice? Neki srebrni možki je te dni prodajal po Ljubljani srebrne žlice, velike in majhne. Prodajal je 4 kavnice žlice, ko se je naenkrat pojavil stražnik, nakar je prodajalec pobegnil. Policija poizveduje za obema, za lastnikom in za tatom zaplenjenih žlic.

Maribor

— Na Pohorju je zapadel sneg. Pri penzionu Lobnica na Smolniku ga je deloma na stari podlagi 35 cm ter je primeren za smuko. Temperatura je pod ničlo. Obiskovalci penzionov imajo 30% popusta, če se poslužijo izkaznic, ki jih izdaja SSK Maraton na Koroški cesti 1.

— Družabni večer prijateljev bolgarskega naroda bo drevi ob 20 v hotelu Orel. Na sporedu je med drugim zanimivo predavanje gđ. Rozmanove o bolgarskem solstvu. Člani JB-lige in prijatelji bolgarskega naroda vabljeno Vstopnine ni.

— Ljudska univerza v Studencih. Drevi ob 19 predava g. Franjo Pivka o »fotografskih motivih«. Predavanje pojasnjuje skioptične slike. Vstopnine ni.

— Popisovanje vojaških obveznikov. Vsi v Mariboru stanujoči mladeniči r. letnika 1918, brez oziroma na kraj domovinske (pristojnosti) se morajo tekom tega meseca javiti zaradi vpisa v seznam vojaških obvezancev med uradnimi urami v mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu 11 in prinesiti s seboj, krstni in domovinski list. One leta 1918 rojene in v Maribor pristojne mladeniče, ki žive izven Maribora, so dolžni prijaviti njihovi v Mariboru stanujoči starši ali sorodniki.

— Dr. Just Bačar, bivši banovinski zdravnik v št. lju v Slo. goricah, se čuti prizadetega z našim člankom o volitvah v št. lju. Izjavljamo, da v članku ni bil misljen kot pisec znanega članka v »Večerniku Jutra« g. dr. Bačar, ampak cel št. lju ve. kdo je dotični pisec. Poleg tega vzamemo na znanje izjavo g. dr. Justa Bačarja, da nikdar ni bil volilni organ JNS.

— Premiera »Zlatega rudnika« bo v tork, dne 21. t. m. S to priznana bolgarsko komedijo se bo zaključil »Mariborski teden«.

Razglas

Upoštevaloj sedanje gospodarske težkoče, je vodstvo sanatorija v Mariboru, Gosposka 49, telefon 28-58, uvedlo enotne tarife za oskrbo in operacijo tako, da stane pri vseh boleznih, ki ne trajajo delj kot 10 dni (slepič, kila, golša itd.), sanatorijska oskrba z operacijo in zdravljenjem vred 2500 Din, za uradnike vseh vrst, ki žive samo od svoje plače, in njihove svojce pa 2200 Din.

Kirurg dr. Černič, vodja in lastnik sanatorija.

— Občni zbor »Poselske zveze« bo v nedeljo 26. januarja ob štirih popoldne v Gledališki 2.

— 20.000 Din za mariborski spomenik kralja Aleksandra so darovali združene tvornice: Tvornica za dušik v Rušah 12.500 Din, »Aga« — Ruše 5000 Din in »Apnenik« — Celje v Zagradu pri Celju 2500 Din.

— Smrt na kosa. V bolnišnici je umrl v starosti 53 let sodarski mojster Oton Hvalec. Naj počiva v miru!

— V cerkev je šla in izginila. Čuden slučaj raziskuje mariborska policija. 11. t. m. je prišla v Maribor na obisk k svoji svakinji iz Laškega Katarina Pfeifer, vdova po železničarju. V nedeljo zjutraj je odšla v cerkev k maši, potem pa je ni bilo več k svakinji. Mislijo so, da se je morda v užaljenosti odpeljala domov v Laško, včeraj pa so prešli od tam sporočilo, da se še ni vrnila. Skrivnostni slučaj je prijavljen policiji — Pogrešana Pfeiferjeva je stara okrog 50 let, srednje močne postave, bila je črno oblečena ter imela na glavi rjavu ruto.

— Mariborski kriminal v številkah. Maribor ima v primeri z drugimi večjimi mesti razmeroma veliko kriminaliteto. Gotovo je tukaj očividni vpliv bližnje meje, preko katere se vrši neprestano podtalno izmenjavanje raznih sumljivih ljudi, ki se ustavljajo v Mariboru ter puščajo za seboj sledove v obliki raznih kriminalnih dejanj. V preteklem letu je obravnavala mariborska policija 4802 kriminalna slučaja, od tega v prvi polovici leta 2242. Aretacij je izvršil kriminalni oddelek 1047 ter večino aretirancev oddal sodišču. Poleg tega je bilo lani v Mariboru še 11 samomorov, od tega 6 v prvi polovici leta ter 10 slučajev nesrečne smrti.

— Blago in krivce imajo. Včeraj smo poročali o vlovu v Klavorovo trgovino v Radvanju. Vrli študentski orožniki so storilce hitro našli in zaprli, blago pa vrnilo lastniku.

Celje

— Praški kvartet izvaja na svojem koncertu 21. t. m. v gledališču z našo priznanim pianistko gospo Miro Sancinovo Dvořakov kvintet.

— Zaposlitve brezposelnih v celjski občini. Pri socialnem uradu celjske občine je prijavielnih nad 350 brezposelnih, pa se še vedno javljajo novi. Trenutno je zaposlenih pri javnih delih okrog 170 delavcev. V prvi vrsti se zaposluje poročni z več družinskimi člani in samski hranilci. Brezposelni opravljajo sedaj dela na Sušnici, cesto na Stari grad, cesto za mestnim pokopališčem in cesto na Jožefovem hribu. Vršijo se priprave za ureditev ceste na Anski vrh.

— Gasilski praznik. V nedeljo, dne 19. t. m. bo na rojstni dan kraljeviča Tomislava, pokrovitelja jugoslovanskega gasilstva, ob 8 zjutraj v opatijski cerkvi sv. maša za vse gasilske čete v celjskem okolišu. Ob pol 10 bo redna skupščina celjske gasilske čete v Gasilskem domu.

— Katastrska uprava v Celju razglašala, da sprejema stranke samo ob sredah in sobotah od 8 do 12.

— Okrajni cestni odbor celjski je sprejel proračun za leto 1936-37 in sklenil pobirati za kritje primanjkljaja 20% cestno doklado. Pritožbe proti temu sklepu so dopustne v roku 14 dni od dneva razglasitve ter se vlagajo pisмено ali oddajo ustmeno na zapisnik pri okrajnem cestnem odboru v Celju.

Pošijite naročnino!

Marenberg

Čitali smo razna poročila o zadnjem potresu, ki je marsikoga presenetil in prestrašil, a tako močen je bil najbrž malokje ko v Marenbergu, kjer ni napravil sicer nobene škode, toda porušil je dosežani upravni odbor Občinske hranilnice in je moral prevzeti gerentstvo tega zavoda g. dekan Ivan Messner, čeprav se temu nepričakovano pojavu upira pravni čut tega ali onega. — Splošno smo tudi veselili, da ima sedanji g. okrajni načelnik svoje uradne dneve za tukajšnji okraj po dolgih letih spet v Marenbergu in ne več v Vuhredu. Tako je prav! Da bi se nam le še ta želja izpolnila in bi dobili nazaj v naš trg tudi davkarijo, da bi se ta lažje prepričala, kako suhi smo že.

Naznanila

Ljubljana

1 Na današnjem XIII. prosvetnem večeru Salezijske prosvete na Kodeljevem ob 8 zvečer bo gosp. dr. Fran Kufic z lepimi skioptičnimi slikami predaval o skioptizmu.

1 Fantovski odsek Sentijske prosvete ima drevi svoj fantovski večer. Udeležba za vse člane občine. Novi člani katoliškega naučnega dobrodošli! 1 Preiskava materije s razlogovnimi žarki, je naslov 7. predavanja, ki ga priredi Prirodoslovno društvo v soboto dne 18. t. m. v predavalnici mineralog. skega inštituta na univerzi. Govoril bo g. univ. asistent P. Peterlin. Vsi člani, kakor tudi vsi, ki se zanimajo, se vabijo k čim številnejši udeležbi ob 18.

1 Šiskarji! Podružnica Sadijskega in vrtnarskega društva v Šiški, priredi počeno strokovno predavanje v četrtek 16. t. m. ob pol 8 zvečer v šoli! Ljubitelji vrtnarstva vabljeno!

1 XLIV. občni zbor društva »Pravniki« bo v četrtek, dne 30. t. m. ob 18 v Justični palači v Ljubljani, dvorana št. 29 s slednjim dnevnim redom: Otvoritev in izgovor predsednika, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, poročilo revizorjev, volitve, službnosti. Odbor vabi vse člane, da se občnega zbora v čim večjem številu udeležijo. — Odbor.

1 Škerjanec IV. godalni kvartet je bil komponiran spomladaj lanskega leta na željo in po naročilu Pranskega (Zikovega) kvarteta, kateremu je posvečen. Obstoja iz dveh delov: Adagio in Seherzo. Prvi slavec v prosti, kombinirani sonatni formi, drugi v Seherzo. obliki. Delo se izvaja prvič na koncertu Pranskega kvarteta v Ljubljani in sicer v petek, dne 17. t. m. ob 20. V vrsti Škerjančevih komornih del je to IV. godalni kvartet. III. je Sonata da camera, ki je bil prav tako prvi življanje od Pranskega kvarteta leta 1927 na raznih koncertih v Jugoslaviji, na Češkoslovanskem in drugod. Predprijato vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

1 Izredni občni zbor Filharmonične družbe se vrši v petek, dne 31. t. m. ob 6 zvečer v Hubadovi pevski dvorani. Edina točka dnevnega reda je: Sprememba pravil.

1 Združenje geometrov in geodetov, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, bo imelo svoj redni letni občni zbor dne 18. januarja 1936 ob pol 20 v restavraciji hotela Slon.

1 V kubi trgovskih akademikov bo drevi na trgovski akademiji Bleiweissova cesta predaval g. urodnik Potončnik o temi »Javna dela druga od pri nas«.

1 Legija koroških borec ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo 19. t. m. ob devetih popoldne v gostilni Volkov v Trbovljah.

1 Glasbena Matica ljubljanska. Redni letni občni zbor Glasbene Matice ljubljanske se vrši v ponedeljek, dne 27. t. m. ob 20 v Hubadovi pevski dvorani. Dnevni red občnega upravljanja: 1. Otvoritev po predsedniku, 2. Poročila tajnika, blagajnika in računskih pregledovalcev, 3. Volitve novega odbora, 4. Predlogi in službnosti.

1 D. Esperantsko društvo v Ljubljani bo sredi meseca februarja t. l. otvorilo nov tečaj esperantske jezika za začetnike. Poučevalo se bo po korenski metodi. Vsi, ki se zanimajo za esperanto, priključite se pisno na naslov: D. Esperantsko društvo — Ljubljana — hotel »Metropola« — (Priloga, ods. DED).

1 Nočno službo imajo lekarne: mr. Levstik, Rešjeva c. 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vše.

Drugi kraji

Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu sklenje za dne 26. t. m. ob 10 v svojih dvoranih prostori, Kraljeve Marje, ul. št. 3. VI. redni občni zbor s slednjim dnevnim redom: Pozdrav predsednika, čitanje in overjevanje zapisnika I. rednega občnega zbora, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, poročilo knjižničarja, poročilo nadzornega odbora, sklep o absoluciji, volitve predsednika, odbora in nadzornstva, spremembe, društvenih pravil, službnosti. — Samostojni predlogi članov se morajo naznaniti odboru pisno najma 8 dni pred občnim zborom.

Kranj. Na Ljudski univerzi prodava v četrtek 16. t. m. ob 8 zvečer g. dr. Neubauer, naslov teme je: Tuberkulozna zoonozna bolezen.

Suherje-Zadobrova. Dramatični odsek Pevskega društva vzprijzi 19. t. m. kratno predstavo »Sovražstvo in ljubezen«.

Delavska godba v Trbovljah ima v nedeljo ob petih popoldne velik koncert v Delavskem domu.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 20

Cetrtek, 16. januarja: Zaprio.
Petek, 17. januarja: Pesem s ceste. Premijera. Proslava 35 letnice umetniškega delovanja Josipa Gradša Daneša. Izven.

OPERA — začetek ob 20

Cetrtek, 16. januarja: Carmen. Gostuje Marij Šamane Red Cetrtek.
Petek, 17. januarja: Zaprio.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 16. januarja: Zaprio.
Petek, 17. januarja: Zaprio.
Sobota, 18. januarja ob 20: Malomeščani. Globoko mišljenje cene. Zadržje.

Smučarški tečaj na Kofrah se vrši od 2. februarja do 10. februarja 1936. Tečaj vodi zvezni učitelj Janec Kvečer. Prijave je poslati na upravo doma Kofec.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Cetrtek, 16. januarja: 12 Slovenske narodne (plošče) 12.45 Vremenska napoved, poročila 13.15 Koncertni plesi (plošče) 14. Vremenska poročila, borzni tečaj 18. Rad. orkester 18.40 Slovenska za Slovence (g. dr. Rudolf Koder) 19. Napovedi, glasbena 19.30 Nac. ura: Sokol. slika predavanja iz Belgrade 20. 11. večer francoske glasbe: Predava na klavirju ilustrira g. prof. I. M. Škerjanec 21. Potovanje od severa proti jugu (Radialski orkester) 22. Napovedi časa, vremenska napovedi, poročila, objava sporoda 22.15 Premos lahke glasbe iz kavarnarje »Nobilistični«. Koniec ob 23.

Drugi programi:

Čekovni promet

Nekaj podatkov o poslovanju Poštne hranilnice je »Slovenec« že objavil 12. januarja t. l. Ker pa so se ti podatki nanašali na celotno poslovanje Poštne hranilnice v vsej državi, objavljamo sedaj o čekovnem prometu še te-le podatke za preteklo leto.

Čekovni promet izkazuje stalen dvig, katerega ni prekinila niti splošna kriza denarnih zavodov. Število računov ne narašča sicer v takem tempu kot v letih 1931, 1932 in 1933, vendar znaša letni prirastek še vedno okoli tisoč računov.

Gibanje računov je bilo naslednje:

	Belgrad	Zagreb	Ljubljana
1931	4768	6042	5688
1932	5300	6579	5952
1933	5895	7100	6221
1934	6290	7380	6410
1935	6645	7594	6736

Število čekovnih računov je v teku lanskega leta naraslo pri Belgradu za 353, pri Zagrebu

za 214, pri Ljubljani za 326, Sarajevu za 152 in Skoplju za 23. Belgrad beleži lani, kot je razumljivo, največji prirastek, saj se ni dolgo tega, kar je bil sploh uveden čekovni promet na ozemlju bivše kraljevine Srbije. Izredno znaten je prirastek čekovnih računov na področju ljubljanske podružnice. V posameznih letih je znašal prirastek: 1932 — 64, 1933 — 269, 1934 — 189 in lani 326. Zaradi tega tudi po številu računov Belgrad še ni prekosil Ljubljane in je Ljubljana še vedno na drugem mestu za Zagrebom.

V skladu z naraščanjem imetij na čekovnih računih v vsej državi, je tudi imetje na čekovnih računih pri ljubljanski podružnici naraslo od 184.066.000 din dne 31. decembra 1934 na 196.368.000 din na koncu leta 1935. Razvoj tega salda je bil v letu 1935 naslednji v posameznih mesecih (vedno za ultimo meseca, v milij. din): 181,6, 181,6, 172,16, 165,5, 175,45, 181,8, 169,0, 194,76, 188,6, 180,8, 198,7, 196,37.

Naši stiki s Čehoslovaško

V torek je predaval v Ljubljanskem klubu predsednik Čehoslovaške lige v Ljubljani g. dr. Egon Starý. Naslov predavanja je bil analiza strukture česko-jugoslovanskih stikov in možnost nadaljnjega poglabitve. G. predavatelj je pokazal na historijat gospodarskih stikov, poudaril pa je posebno važnost teh stikov v sedanjem času, ko bomo morali radi sankcij popolnoma na novo preusmeriti našo zunanjo trgovino. — Navedel je podrobno vse podatke o naši trgovini s CSR, tako iz naše kot čehoslovaške statistike. Tudi drugače sili struktura gospodarstva obeh držav k intenzivni zamenjavi dobrin, še bolj pa kapitala. Potrebno pa je tudi pripraviti v prometu vse potrebno za sodelovanje s Čehoslovaško. V tem oziru nam bo zelo koristna proga št. Janž-Sevnica, ki bo zelo skrajšala čehoslovaškemu blagu pot do morja.

Iz zaključnih izjavanj je razvidno, da je bilo zadnji čas storjenih mnogo korakov za povečanje medsebojnih gospodarskih stikov, ter so bile pri tem potrebne tudi materialne žrtve. Na podlagi vsega prihaja predavatelj do teh sklepov:

Za Čehoslovaško: Ker ima Čehoslovaška lepo razvit bančni aparat in mnogo kapitala, bi bilo potrebno še večje udeleževanje Čehov in Slovakov pri nas. Posebno prihanja to v poštev pri industrializaciji, ki se pa bi morala izvajati po načrtu. Vzajemni stiki naj bodo vedno neposredni. Dolžnost Čehov je tudi podpirati tujski promet pri nas.

Za nas Jugoslovane na velja tole: Ker kaže Čehoslovaška dovolj dobre volje, jo je treba pri stremeljenju za poboljševanje stikov podpirati. Naši izvozniki se morajo prilagoditi potrebam svetovnih tržišč. Naša gospodarska orientacija mora iti na Jadran. Potrebna nam je zato unska proga, proga Koločevje—Sušak in avtomobilska cesta Ljubljana—Sušak. Nadalje moramo zgraditi mrežo naših parobrodskih linij ter zgraditi javna skladišča, posebno na Sušaku in Splitu. Čehoslovaška naj dobi prosto luko. Omogočiti ji treba industrializacijo s slovenskim kapitalom in nospoševati tujski promet med slovenskimi državami.

Dopolnilna prenosna taksa

Dopolnilni prenosni taksi so podvržena poslojpa, za katere se plačuje zgradarina. Poslojpa, ki uživajo davčno prostost, pa ni treba prijavljati za dopolnilno prenosno takso. V tem smislu je izdala svoječasno tudi dravska finančna direkcija v Ljubljani pojasnilo glede davčne prostosti nadarbinskih zgradb. Ker so po zakonu o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 18. maja 1930 župni domovi oproščeni od plačevanja zgradarine, kolikor niso v celoti ali deloma oddani v najem, pa zakon ne stavlja nobenih izrednih pogojev, ki bi specialno omejevali davčno prostost, je oproščati zgradarine tudi take zgradbe, katere porabljajo kaplani, organisti in cerkoveniki. To osebe prav za prav pomagajo župnikom opravljati dušnopastirsko službo. Tudi če organisti in mežnarji opravljajo poleg glavnega opravila (t. j. mežnarskih poslov) tudi še kakšno obrt kot postransko opravilo, da vzdružujejo sebe in svoje, ne

more ta okolnost vplivati na vprašanje davčne prostosti. To je razvidno iz odloka dravske finančne direkcije v Ljubljani z dne 4. febr. 1931, št. 71.591/1930. Zaradi tega tudi taka poslojpa ne pridejo v poštev pri prijavi za dopolnilno prenosno takso.

Nova ureditev plačilnega prometa z Nemčijo. S 15. jan. je stopila v veljavo nova ureditev plačilnega prometa z Nemčijo. Zato tudi na naših borzah ni bilo zabeleženih danes nobenih tečajev za nemške klirinške nakaznice, ker se bodo odsele trgovali le čeki, katerih pa zaenkrat še ni. Pač pa je v Belgradu tečaj za te čeke na 14 denar, kar pomeni, da po tem tečaju kupuje novi papir Narodna banka.

Odlog plačil je odobrilo ministristvo trgovine in industrije Občinski hranilnici v Mariburgu za 6 let, obrestna mera pa znaša 2%. Odlok ima datum 19. oktobra.

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani ima izredni občni zbor 31. januarja 1936 ob 12 na magistratu. Na dnevnem redu so volitve 8 upravnih svetnikov in 2 članov nadzorstva.

Borza

Dne 15. januarja.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curiha in Pariza, dočim so vsi drugi tečaji popustili.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling narasel na ljubljanski borzi na 9,28—9,38, na zagrebški borzi na 9,29—9,39, na belgrajski borzi pa na 9,28—9,38. — Grški boni so notirali v Zagrebu 29,60—30,30, v Belgradu 30 blago. — Angleški funt je nadalje narasel v Zagrebu na 256,70—258,30, v Belgradu pa na 256,30—257,90. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6,655—6,755, v Belgradu pa 6,77 den.

Za italijansko liro (valuto) so plačali denarni zavodi neizpremenjeno 3—3,05, za dolar pa 49,50—50.

Ljubljana — Tečaji s primom.
Amsterdam 100 h. gold. 2974,22—2988,82
Berlin 100 mark 1756,08—1769,95
Bruselj 100 belg. 738,11—743,17
Curih 100 frankov 1424,22—1431,20
London 1 funt 215,98—218,03
Newyork 100 dolarjev 4326,09—4362,40
Pariz 100 frankov 288,85—290,29
Praga 100 kron 181,26—182,36

Curih. Belgrad 7,00, Pariz 20,2825, London 15,205, Newyork 306,5, Bruselj 51,90, Milan 24,50, Madrid 42,025, Amsterdam 208,90, Berlin 123,75, Dunaj 56,80, Stockholm 78,40, Oslo 76,0, Kopenhagen 67,875, Praga 12,735, Varšava 57,90, Atene 2,90, Carigrad 2,45, Bukarešta 2,50, Helsingfors 6,6975, Buenos-Aires 0,82875.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 78—79, agrarji 45—46, vojna škoda promptna 350—352, begluške obveznice 60—61, 8% Blerovo posojilo 80—82, 7% Blerovo posojilo 70—72, 7% posojilo Drž. hip. banke 78—80.

Zagreb državni papirji: agrarji 43 den., vojna škoda promptna 349,50—351 (351), 1. 2., 3. 349—352, begluške obveznice 59,50—60,25, dalm. agrarji 59—60, 8% Blerovo posojilo 80,25—81 (80,50, 82), 7% Blerovo posojilo 71—71,50 (71, 71,50). — Delnice: Priv. agrarna banka 229—234.

Belgrad državni papirji: agrarji 45,50 bl. (45,50—46), vojna škoda promptna 350—351

(351), 2. (352), begluške obveznice 63,50—63,75 (63,70), 1. 61,50—62,25 (62), 8% Blerovo posojilo 80,50—81,50, 7% Blerovo posojilo 71—71,50 (71,25), 7% posojilo Drž. hip. banke 80 bl. (80). — Delnice: Narodna banka 6500 bl. (64,50), Priv. agrarna banka 229—230 (230).

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je za pšenico in koruzo nadalje evrsto. Za pšenico zahtevajo bč. 170—175, Sisak 190—192,50 in za bosansko blago 190. Za prekmursko koruzo zahtevajo 117—118 dalje je bila danes zaključena koruza pariteta Indija po 112. Mokal stane 265—285 frankov nakladna postaja.

Živina

Ljubljanski živalski sejem 15. jan. 1936. Prignanih je bilo (v oklepajih število prodanih glav): 71 (38) volov, 51 (23) krav, 25 (15) telet, 25 (20) prašičkov za rejo in 74 (10) konj. Cene so ostale neizpremenjene, bile so: voli I. vrste 3,50—4, II. 2,75—3,50, III. 2—2,75 Din, krave debele 2—3,50, klobasarike 1,50—2, tele-

Še : JUU in premestitve

Na članek v »Slovenec« z dne 29. dec. 1935 smo prejeli: Ni res: »... na vaš članek od 20. decembra 1935 pod naslovom »JUU in premestitve«, dam malo izjavo, odnosno svoje začetnje v nekaj vprašanjih.

1. Vse, kar omenjeni članek piše, čudno vpliva na človeka, ki je slučajno član »precej velikega« odnosno mnogostevilnega učiteljskega stanu, če samo malo pomisli na pol prošle čase. Pri tem mislim na vse one nesrečne persekucije učitelstva, kjer se ni vprašalo niti za kakšno službeno oceno; še manj za stvarno in praktično učiteljevo delo, niti za njegovo materialno stanje, niti za kako njegovo znanje, nego — bodimi odkriti — vprašalo se je edino za njegovo politično pripadnost, ali — celo na osebno prijateljstvo. Zaradi vsega tega ni preveč, če —

2. vprašamo JUU, kje je bil odbor tedaj, ko so se vse te persekucije vršile brez milosti, brez preiskav itd., — celo brez misli, da »se nekateri osebno poslužujejo in izrabljajo ugodno situacijo«?

3. Je-li JUU znano, kako so se učitelji premeščali tedaj, ko so bili na vladni ljudje, s katerimi so si tedaj mnogi učitelji stiskali roke z eno edino, soglasno in prisrčno željo, da, »le dajmo jih — saj vemo — katere«.

Res pa je, da je JUU bilo znano, da so se učitelji partizansko premeščali. Res je, da je JUU ravno zaradi tega nastopalo z vsemi razpoložljivimi sredstvi proti temu načinu ne zasto v javljenih mu konkretnih primerih, temveč zani tu ni splošno in v načelu. Protestiralo in opozarjalo je stalno od začetka persekucij dalje na škodljive posledice nedopustnega postopanja narodne poslance, senatorje, okrajna načelstva, bansko upravo, ministarstvo, JNS in druge prizadete organizacije ter posameznike na odločujočih mestih. Posebno je zahtevalo JUU od okr. društev, da nastopajo proti vsakemu primeru ovajanja kolegov, ki ga ne more opravičiti noben razlog.

Ni res: »4. Da-li vsaj sedaj, ako ni preje, JUU obsoja primere, kakor se je zgodilo samo enemu, da drugih učiteljev ne omenjamo, da je moral učitelj tako rekoč »na poziv«, odnosno na zahtevo nekega, mirne duše rečeno, faliranega učiteljskega, zapustiti brez kake preiskave, kljub opetovanju prošnji občine, naj se ta učitelj še naprej pusti na dotični šoli, moral šola, ki je večrazredna, zapustiti in se »napotiti« na enorazredno? Pri tej priliki samo to omenjamo, da je v gornjem primeru učitelj sodeloval pri vseh raznih društvih, da je prejel razne rodiljske sestanke na šoli, da je imel ciklus higijenskih predavanj itd., torej, res — delal v smislu vseh predpisov. Zaradi tega pa ga je narod vzljubil, celo tako vzljubil, da je postal na tedanjeja prosvetnega ministra prošnja, ki jo je od 306 davkoplačevalcev podpisalo 286. Pa — seveda ni bila »ugodna situacija« — in prošnja je ostala brezuspešna, vsaj — ministristvo celo vedelo ni, da je isti učitelj premeščen, ker ga je sam tedanji ban — »predlagal ministristvu prosvete za premestitve«, učitelja pa — predhodno napotil na službovanje na enorazredno šolo. Tu je bil učitelj »predhodno napoten« samo skoraj tri leta!

Ker pa je bil, po res lepih izrazih, »tako nesramen, da si je upal kritizirati JNS župana«, da slobodno gospodari, da ima namenoma zaradi svoje gostilne in trgovine občinsko pisarno kar v svoji hiši, pa, da menda ni vse v redu, če je ves upravni odbor občine sestavljen od samih najbližjih sorodnikov in slično. No, tokrat na zahtevo tega župana, učitelj romaj — zopet malo dalje, da — ve, da se »mi ne damo«. Tokrat je seveda že romal ven iz Slovenije.

Potrebno je še to omeniti, da je bil »predhodno dodeljen« — na svoj strošek, drugič pa »premeščen« — da plačanega pota nima.

ta 4,50—5,50 Din za kg žive teže, prašički za rejo 6—12 tednov stari 85—150 Din za komad konji po kakovosti 500—4000 Din za komad

Res pa je, da primer, ki se tu opisuje, JUU ni bil nikdar javljen in ga JUU ne pozna. Res je dalje, da je JUU v vseh drugih znanih in podobnih primerih nastopalo z vsemi sredstvi in je med drugim objavilo leta 1932 in leta 1934 spomeniki, iz katerih se vidi odlično obsojanje uvedene prakse in ki med drugim pravi:

»Povzročitev premestitev na podlagi privatnih pisem in informacij brez službenih ugotovitev očitkov proti prizadetim smatramo za nemoralno. Zato obžalujemo primere, ko učitelj nepričakovano izve za premestitev iz časopisov ter se ista naknadno podkreplja z argumentacijami iz privatnih virov brez uradnih ugotovitev in niti ne pod firmo pravih iniciatorjev, ker ti nimajo moralne sile, iznesti svoje pritožbe pred oblastjo s podpisom in polno odgovornostjo. Take pritožbe, v zvezi z zahtevo premestitve, smatramo za proste denunciacije itd.«

»Več učiteljev in učiteljic je bilo premeščenih med šolskim letom po službeni potrebi na podlagi vplivov lokalnih faktorjev, in nekateri še celo po dvakrat v istem šolskem letu, preden so dobili povrnjene polne stroške za prvo premestitev. To se je izvršilo brez kakršnikoli disciplinskih preiskav in objektivne ugotovitve položaja itd.«

»Za postopanje proti učiteljsstvu so bile zlorabljene v posameznih primerih funkcije pri galskih društvih, občinske funkcije župana, in je celo župan falsificiral izjavo in njegov podpis. Nadajse so bile proti učiteljsstvu zlorabljene funkcije Jugoslovenske nacionalne stranke in so se izkoristili v ta namen tudi njeni krajevni odbori. Mistificiran je bil od tajnika krajevnega odbora JNS banovinski sekretariat JNS z neresničnimi dopisi proti učitelju. Te dopise je pošiljal tajnik krajevnega odbora JNS samostojno brez znanja predsednika krajevnega odbora JNS.«

Ni res: »5. V čem vidim JUU sedaj, ko vsi učitelji, na več načinov preganjani, žele nazaj v Slovenijo — kako nepravilnost? Mislimo namre, da vložitve prošnje med šolskim letom ni pač tolik »prekora« — posebno še, če vemo, da so ti učitelji, čeprav že s praznimi žepi, vseeno še pripravljani, da si od ust pritrčajo še za tretje polovanje.«

Res pa je, da se JUU samo zavzema za pravo prav vseh premestitev na način, ki ne ustvarja novih krivic. Res je, da so bili pozvani k vložitvi prošnje tudi učitelji, ki na premestitve ne reflektirajo in kjer ne gre za popravilo krivice; res je, da je nastopalo JUU vselej proti vlaganju prošnje za premestitev na poziv in oddajanju mest pod roko.

Ni res: »6. Končno naj JUU in vsa slovenska javnost ve, da so se učitelji, ko so tako postrtovalni, da kljub težkemu položaju sami sprejemajo velika bremena selitve nase, da s tem ne obremenjujejo državne blagajne, ker so vedno pripravljani z vsemi močmi delati za korist svojega naroda — med svojim narodom — zato se žele vrniti sami domov! Ni tu prav nič kriv g. v. d. ban, nadzornik strukelj, ki z nami učitelji isto čuti, nego krivi so temu oni, ki so nas protizakonito razmetali po vsej državi.«

Bolje je torej, da se JUU v popravilne krivice ne spušta, ker to je preveč glasno vpiti, da morda — krivice odobrava...«

Res pa je, da zahteva slovensko učiteljsstvo po svoji organizaciji, da se premešča na svoje stroške le tedaj, kadar samo zaradi lastne potrebe prosi za premestitev, in res je, da se slovensko učiteljsko oslanja na zakon, ko se protivi temu, da bi moralo vlagati prošnje za premestitev na poziv ter se s tem odreči selitvenih stroškov, do katerih ima zakonito pravico za premestitve po potrebi službe.

Jugoslovensko učiteljsko združenje sekeja za dravske banovine

Kulturni obzornik

Simon Jenko: Izbrano delo

Cvetje iz domačih in tujih logov št. 7, str. 120. (Cena 9 Din.)

Mohorjeva družba je dozdaj pod uredništvom prof. Šolarja v svoji novoustanovljeni zbirki tujih in domačih klasikov izdala že sedem zvezkov pomembnih del naših starejših pesnikov in pisateljev v prvovrstni znanstveni, pa vendar šolsko pedagoški obravnavi. Posebno ni komentarji, ki jih pišejo naši najpogostejši šolniki, dajejo posebno ceno tem zbirkam, ki radi njih niso zgolj šolsko pomembne, temveč potrebne vsakemu, ki proučuje slovensko književnost ter si jo hoče vrednotiti z današnjimi kritičnimi pogledi. Izbrano delo Simona Jenka bi moralo iziti — kot je bilo napovedano — že za proslavo njegove stoletnice v Mavčičah, pa se je, žal, zakasnilo. Izbral, uvod napisal in s kritičnimi opombami opremil je Jenkovo zbrano delo prof. dr. Ivan Pregelj, ki se je pač najbolj poglobil v njegovo osebnost, pišeč svojčas biografski roman »Šmonca iz Praš«. Toda, kakor je Šmonca iz Praš zgolj subjektivno tolmačenje pesnika, tako je pričujoči izbor strogo objektivno gledanje na literarno zgodovinske probleme ob Simonu Jenku. Pregelj poda življenje in literarno podobo pesnikovo, kakor je ohranjena v človeško zgodovinskem gradivu, nakar preide v oznako slovstvenega dela ter poda natančno analizo njegovih pesmi. Njegove pesmi razbira po snovni vsebini ter jo deli v rodoljubno, ljubezensko (mladostno, objestno, romanco, izpovedno liriko), v obrazno, miselno, lirično ter epično balado. Posebej se ozira tudi na prozo, kjer ugotavlja, da je Jenko med vajeve tudi najdarovitejši pripovednik, ne le pesnik. V zaključnem poglavju poda označbo njegovega jezika in sloga v smislu šolske poetike ter seznaj glavne slovske o Jenku.

V smislu tega uvoda je tudi izbor pesmi uredil in podelil pod odgovarjajoče naslove: 1. Budnice in rodoljubne, 2. Ljubezenske, 3. v podobi in primeri, 4. Bolečine in boji, 5. Žalnice in žalice, 6. Lirično epične. Kot zgled proze pa prinaša Jeprškega učitelja. Izbrano Jenkovo delo prinaša prav lepo in celotno sliko tega velikega slovenskega pesnika, največje po Prešernu, ki še danes vpliva na nas s svojo svežostjo in prvotnostjo ter čudovito naravnostjo. V Pregeljevem izboru je Jenko očiščen vseh banalnosti in nepesniške objestnosti ter je podan res v svojem najboljšem in naimočnejšem izrazu. Pregelj je dobro pogodil razliko med Prešernom in Jenkovo erotiko, ki jo je označil kot miselno in retrospektivno (Obujenke), obenem pa je pesmico »Pred durmi« imenoval za eno najtoplejših in najpristnejših ter najlepših slovenskih ljubzenskih pesmi. Dobro je naredil, da je satirične pesmi iz »Obrazov« prenesel med »Žalnice in žalice« ter je tako osrednjaj Jenkov pesniški čikel poenotil. Posebno izrazilo pa je podčrtal vrednost Jenkove balade. V kritičnih opombah je Pregelj vsakotro pesem literarno zgodovinsko ter kritično estetsko komentiral, s čimer nam približuje in tako tolmači Jenkovo pesništvo ustvarjanje. Vprašanja in naloge na koncu naj pomagajo našim dijakom v polnosti dojeti problematiko Jenkovega lika v naši književnosti.

Koncert Zagrebških madrigalistov

Da se v današnjem času, ko je vsa sodobna umetnost pod vplivom svetovnoznane zmede in se tudi glasbena umetnost lovi za učinkovitostjo skozi zmedo muzikalnih zakonov v vse smeri, — da se v tem času redi umetniška skupnost, ki si postavi za cilj gojitev gotosko začrtane umetnosti, je vsekakor značilno. S svojim obstojem in pa z naklonjenostjo od strani glasbenega občinstva dokazuje notranjo potrebo da-

našnjega človeka po izčiščenju, po jasnosti in po duhovni višini, ki naj iz umetnosti zasije v človeka. — Zagrebški madrigalisti (madrigal je glasbena oblika 16. stoletja) so komorna solistična pevška skupnost (11 članov) ki ima kot kaže, za osnovo svojemu reproduktivnemu delovanju enotno črto: gojiti a cappella umetnost, rojeno iz duhovnega in oblikovni v smislu prečiščene, dejal b. asketske in predvsem politono usmerjene kompozitorne tehnike, umetnost, ki ima svoj izvor v glasbenem slogu 16. stoletja, ki pa se v neki stilni sorodnosti javlja tudi še v sledečem času. Idejno tako opredeljena umetniška skupnost ima svoje posebne, visoke vrednote, ki mikajo v posnemarje.

Spored koncerta, ki so ga te dni izvedli Zagrebški madrigalisti v ljubljanski dvorani Filharmonične družbe, je smiselno sestojal iz dveh delov. Prvi del je obsegal svet-ske umetnine starejših smeri: »Matejev pasijon« Jakoba Obrechta, skladatelja nizozemske smeri iz pričetka 16. stol.; »Super flumina« Orlanda Lassa, ki pomenja »silovito sintezo vseh nizozemskih glasbenih doganj«; »Estate fortes« Luisa de Victoria, španskega Palestrine; »Pater noster« Heinricha Schütza, ki je v Nemce presajal visoko italijansko umetnost v 17. stoletju in jim postavljat tla za zanešni nadaljnji razvoj; in še tri skladbe Mozarta, v katerih se prikloni čudovita kristalna klasika gotiki. — Drugi del pa je obsegal šest skladb jugoslovanskih skladateljev: Orlaka, Dugana, Dobroniča, Adamiča in Grgoševića. Vse te skladbe so bile izbrane z estetskim okusom, ki zna ločiti mirno kristalno jasnost od zanešene natrpanosti.

Madrigalisti so izvedli vse skladbe z izrazom, iz katerega je dihal glasbena in posebej pevška kultura. Močno so se približali slogu posameznih umetnin in oblikovali njih verne slike po vsebini in zgradbi. Glasovni material posameznih solistov ni po vrednosti enak in v skupnosti nekoliko suh, vendar toliko dvigajen, da more posredovati pristne estetske vrednote. Ta-

ko smo doživeli ob njihovem potajanju (brez dirigenta je tu in tam utrpelo na ritmični uravnovešenosti) po eni strani pristen svet stare glasbene umetnosti, ki je bila kljub svoji vzdržnosti velika in močna, po drugi strani pa svet sočasnih umetniških tvorbi, ki so bile sicer v zvoku vse bolj sočne, a niso izgubile osnovno začrtane zveze. — Večer, ki je bil detečen od ne sicer polnoštevilnega občinstva veliko priznanja, je bil umetniški dogodek. V. U.

Plesni večer Katje Delakove

Ob nabito polni operni dvorani se je vršil v ponedeljek 13. jan. 1936 plesni večer Katje Delakove. Bil je to tretji samostojni nastop Katje Delakove, vendar topot sta sodelovala še Dunajčan Fritz Berger in Švicarka Susi Weber. Fritz Berger je nastopil v treh samostojnih točkah — eno je dodal, ki je bila izven programa. Susi Weber pa v eni sami točki mnogo premalo, da bi lahko pravilno ocenjevali. O Katji Delakovi smo že pisali; izpremenila se ni mnogo, morda je pa prav ponedeljski večer dokazal, da je težišče njene umetnosti v pantomimi, karikaturi in parafrazi. Za te točke je žela nedeljno priznanje. Plesni večer ni bil enoten, celoten umetniški zaključek, ampak je bil vidno razdeljen v tri glavne dele. Med temi točkami je bila pantomima, ko so Butalci razvili zastavo... S to točko je Delakova žela največji uspeh. Po glavnem odmoru so sledile še točke: Parafraza o modernem plesu. Polka. Argentinski tango. Kadar slišim čardaš Na bosanskem sejmu. Kolo. Ze naslovi točk dokazujejo, kakšen namen so imele.

Zanimivo pa je dejstvo, da se je občinstvo najbolj razvnelo ob Butalcih in parafrazi o modernem plesu. Kje tiči vzrok? Ali morda v tem, da Katja Delakova v drugih točkah ni bila prepričevalna, ali morda kje drugje...

Mrzla zima se bliža?

Vreme se bo te dni spremenilo — namiguje dunajski strokovnjak

Vsako jesen si želimo, da bi pred božičem ne bilo snega, češ, da bo potem zima takoj krajša. Letos smo sicer zgodaj dobili sneg, ki pa je kmalu skopnel in sedaj imamo že skoraj mesec dni pravo pomladansko vreme. Znan je slovenski pregovor, ki se glasi: »Božič za steno, velika noč za pečjo«. — Navadno je to tudi res, ker prav trdi slovenski pregovor, da davkarja in zima nikdar ne prizaneseta. Vendar vključ vsem tem prerokbam lepo južno vreme sredi zime kar noče prenehati, vsled česar se zlasti kmetje boje, da bi spomladi utegnile priti hude pozebe ter da se bodo poljski škodljivci močno razpasli. Na drugi strani seveda je pa mila zima za revne ljudi, ki nimajo ne obleke, ne kuriva, prava dobrot. Smučarske želje zimskih sportnikov vpricho takih okolnosti seveda ne morejo priti v poštev, najsi bodo še tako goreče.

S temi vprašanji, ali bomo vendarle dobili bolj mrzlo zimo letos, se seveda ne pečajo samo pri nas, ampak povsod, kjer imajo tole južno vreme. Dunajski strokovnjak dr. Winter je javnosti o bodoči zimi dal tole izjavo:

»Pozimi je med morjem in celino v zračnem pritisku vedno velika razlika. Zračni pritisk v naših krajih je povzročil, da tople zračne plasti iz južno-zahodne strani vdirajo v naše kraje, ker je vzrok sedanje nenavadne toplote. Zakaj se to godi, to razlagajo različne teorije. Vendar pa je čisto mogoče, da se bo vreme med 15. in 20. januarjem temeljito spremenilo in da bo napočila najhujša zima. Kakor se gotovo še spominjate, smo imeli l. 1917 najhujšo zimo med vojsko. Toda tudi takrat je do srede januarja bilo prav tako milo vreme, kakor je letos. V zadnjih 24 urah so se od severne strani že začele premikati proti našim krajem mrzle zračne plasti. Tudi sneg je marsikje na severu že začel naletavati, kar kaže, da se pripravlja preobrat.

Tole toplo vreme traja že od 25. oziroma od 27. decembra. Redkokdaj smo imeli letošnjo zimo kako stopinjo pod ničlo. Od božiča je živo srebro vedno nekaj stopinj nad ničlo. Ponekod smo letošnjo zimo imeli celo 17 stopinj nad ničlo. To je bilo v Gmunden, ki je dosegel pomladni rekord v zimi. — V splošnem imamo letos 12—13 stopinj več toplote, kakor smo jo imeli drga leta v tem času. Tako toplo, kakor je bilo zadnje dni, je pri nas navadno le v marcu, aprilu ali v začetku maja.

Vendar nam poročila zadnjih ur kažejo, da se nam bliža navadno zimsko vreme. — Skoro gotovo bomo kmalu dobili sneg, vendar pa ni izključeno, da bo namesto snega ostalo le pri dežju. Nikakor pa ne smemo misliti, da je zima že končana.

Odgovarjajoč na vprašanja, ali bo velika noč bela, če je bilo o božiču toplo, odgovarja dr. Winter takole: »Skušnija uči, da za marsikatero toplo zimo pride tudi toplo in lepo poletje. Vsled tega pregovor nima vedno prav. Toda znanstvene ugotovitve na tem

polju še niso dovolj stare, da bi znanost mogla o tem izreči kako določeno sodbo. Vsekakor pa smem reči, da zelo mila zima še ne pomeni, da bo poletje gotovo mrzlo in deževno.

Sneg in povodnji na Nemškem

Po južni Nemčiji so 12. t. m. divjali veliki snežni viharji, ki so ponekod napravili veliko škodo, zlasti na železnicah. Na drugi strani pa je po nekaterih krajih veliko deževje povzročilo velike povodnji.

Medtem, ko je na Badenskem močno snežilo, pa poročajo iz Württemberskega, da tam strašno dežuje in da so nastale velike povodnji. Pri Sigmaringenu je pod vodo vsa dolina Donave. Ulmske elektrarne so zaradi narasle vode morali ustaviti. Bodensko jezero se je v dveh dneh dvignilo za 17 centimetrov.

Zato pa je 12. t. m. v Monakovem strašno snežilo. Tekega meteža ne pomnijo že mnogo let. Pod snežno težo se je polomilo mnogo dreves.

Zima v Ameriki. Medtem ko vsa Evropa toži, da ima namesto zime pomlad, imajo pa v Ameriki strašno zimo. Na mestnih ulicah je toliko snega, da ga morajo pospravljati s posebnimi »bagerji«. Pred seboj vidimo tuk »beger«, ki naklada sneg na pripravljene vozove.

Ali bo Hauptmann usmrčen

Poročali smo že, daje guverner ameriške države New Jersey odgodil usmritev na smrt obsojenega Hauptmanna, kateri bi bil moral biti usmrčen 14. t. m. V zvezi s Hauptmannovo prošnjo za pomilostitev, katero je pomilostitveno sodišče odklonilo, je guverner posegel v zadevo s tem, da je ukazal aretirati glavno pričjo v Hauptmannovem procesu, nekega dr. Condona.

Toda dr. Condona niso aretirali, ker je mož točno 24 ur poprej zapustil Severno Ameriko in se vkrcal proti Južni Ameriki. Guvernerjeva odločba, naj bo Condon aretiran, pa izvira iz Condonovih člankov, ki jih je bil priobčil v ameriških časopisih. V teh člankih je trdil, da je v tisti noči, ko so ugrabili Linberghovega otroka, t. j. 9. marca 1932, opazil na zibelki otrokovi krvave madeže. Poleg tega je v teh člankih Condon pripovedoval, da je v telefonskih pogovorih z ugrabitelji spoznal sicer Hauptmannov glas, vendar je z njim govoril še nekdo drugi, ki je imel drugačen glas. Ugrabitelji, ki je s Condonom telefonično govoril, je vedno govoril o dveh tovariših ter poudarjal, da je nekdo drugi poveljnik tovarišije, ki je ukradla otroka.

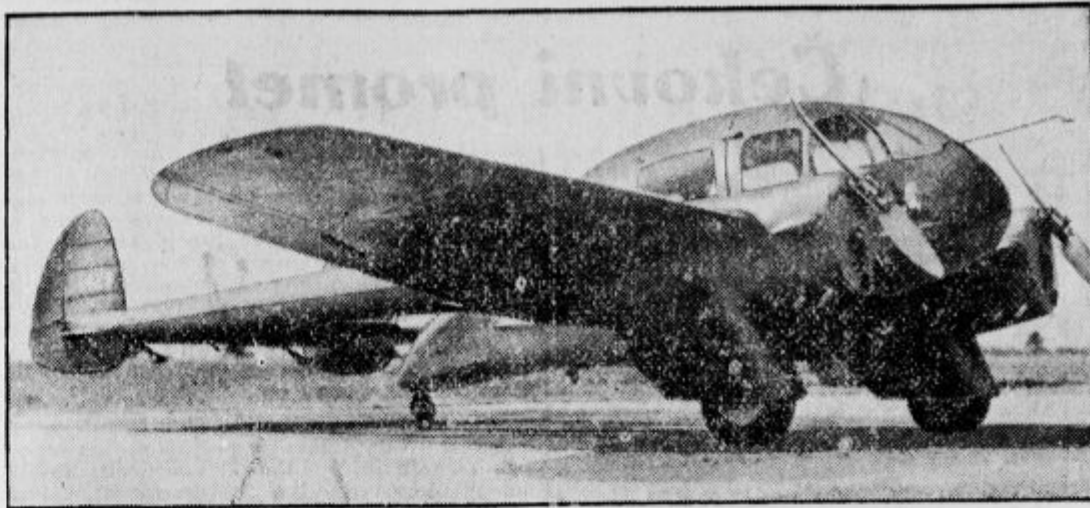
Ko je guverner države New Jersey zvedel o teh člankih, je takoj izjavil, da je treba zadevo začeti znova preiskovati. Hauptmannova usmritev je odgodena do konca tega meseca. Vendar se sedaj zagovorniki iz

raznih strani Amerike oglašajo ter izjavljajo, da naj se obravnava proti Hauptmannu vnovič začne. Čikaški odvetnik Finnegan se je z letalom odpeljal v prestolnico guvernerja države New Jersey, hoteč mu nuditi dokaze, da imajo trije ljudje v Chicagu 22-tisoč dolarjev iz Linberghove odkupnine.

»Tri sto zelenih! Saj se nisem niti obril!«

»Očka, obrestni račun, ki si mi ga včeraj naredil za šolo, je bil ves napačen!« — »Mi je res žal!« — »Nič naj ti ne bo žal, saj so se tudi drugi očetje vsi zmotili.«

Orjaško ameriško letalo »Križar« bo poskusilo iz Amerike v Evropo preleteti v 12 urah.

Diplomat - zmagovalec azijskih orjakov

Slovenci holandski hribolazec dr. Visser, je 14. t. m. zvečer v dunajski dvorani predaval, kako je štirikrat plezal na goro Karakorum, ki je druga največja gora na svetu. Karakorum je v srednji Aziji. Dr. Visser pa je holandski konzul v Kalkuti, ki o počitnicah rad pohiti v gore. Svoje turistično delovanje je prav za prav začel doma na Holandskem, ko se je vzpenjal na nizke griče svoje domovine. Pozneje se je lotil švicarskih Alp, nato kavkaških gora, nazadnje pa se je lotil orjakov v srednji Aziji. O svojih turističnih izletih sam pripoveduje takole:

»Pred nekaj leti sem organiziral svojo prvo ekspedicijo v osrednjo azijsko gorovje. Midva — moja žena in jaz — sva dotlej premagala že 240 alpskih vrhov. Prvi pohod na Karakorum, ki sem ga započel na nasvet Sven Hedina, je bil podlaga za druge tri. Vse ekspedicije pa so imele strogo znanstven značaj.«

Na vseh teh turah je dr. Visserja spremljala njegova žena, in sta oba dosegla znatne znanstvene uspehe. Leta 1925 sta na svoji znanstveni ekspediciji imela take uspehe, da sta na zemljevidu lahko zarisala 760 kv. km sveta, ki je bil dotlej neznan. V letih 1929 in 1935 pa sta preiskala 8000 kv. km. Ture na Karakorum so se udeležili strokovnjaki vseh strok, geologi, botaniki, topografi, antropologi, zoologi in drugi.

Nepopisne so težave, ki jih mora premagati, kdor hoče preiskati Karakorum. Kdor hoče priplezati na to pogorje, mora čez Himalajo in druge visoke gore. Ozemlje Karakoruma, v kolikor ga ne pokriva večni sneg, je gola puščava, gola skalovje, na katerem ne živi nobeno živo bitje in ne more uspevati nobena rastlina. Prehodiš in preplezaš več sto kilometrov, ne da bi srečal kako človeško bitje. Živež za ekspedicije, katere se udeležuje nad 100 Evropejcev in tibetanskih kulijev, je treba nositi seveda s seboj. Pri tem ne moreš uporabljati niti tovornih živali, ker v goli skali za nje ni živeža in bi morale živali svojo krmo same nositi s seboj. Dokler sije sonce, je neklenko vroče, toplota kaže 149 stopinj Fahrenheitita, je naslednji hip na, ko stopi v senco ti zmrzne voda v steklenici. Čim višje ležeš, tem večja je razlika v temperaturi.

Dva rudarja zasulo

Pri Miskolezu se je v rudniku zgodila smetna nesreča. Dva rudarja je v rovu zasulo. Enega so potegnili še živega, a je smrtno nevarno ranjen. Drugi pa je bil na mestu mrtve.

Čebula in ženske solze

Prejeli smo: »Slovenec« je objavil lansko leto pod gornjim naslovom tako novico iz Amerike, kjer poroča o izumu ameriškega nekega iznajditelja. — Lahko pa danes ugotovimo, da se za take reči zanimajo tudi Slovenci.

Slovenec, ki se mnogo peča s kmetijstvom in drugimi praktičnimi stvarmi, ji izumil način, kako se da čebula do dobro izkoristiti, ne da bi gospodinji povzročala kaj solz. Ta svoj izum, ki je seveda že patentiran, je iznajditelj imenoval »cepoc«.

»Cepoc« je že prazna čebula v prahu, ki omogoča vsaki gospodinjki takojšnjo uporabo, ne da bi ji bilo treba čebulo rezati in zraven točiti solze! Okus pa je popolnoma enakovreden. »Cepoc« se še odklikuje po tem, da se ohrani več let polnovreden in ni nobene nevarnosti gnitja, kot jo ima sveža surova čebula. — Ta reč se dobiva še po trgovinah. Zato slovenski izum gotovo prekaša ameriškega.

Ker ekspedicija ni imela športnega namena, zato se ni potrudila, da bi priplezala na vrh Karakoruma. Toda vendar je ekspedicija premagala nad 20 vrhov, ki so več kot 6000 m visoki. Karakorum leži na meji med angleškim ozemljem in Kitajsko. Zaradi tega takorekoč ne pripada nikomur. Meja se bo dala določiti s pomočjo zemljevidov, ki jih je napravil dr. Visser. V tej neznani deželi, ki je 10-krat večja, kakor Holandija, je dr. Visser našel vse polno ledenikov, o katerih doslej nihče ni nič vedel. Največji ledenik je 59 km dolg.

Silno so trpeli žive vsakega člana ekspedicije. Dr. Visser takole pripoveduje: »Čim dalje smo prišli, tem bolj nas je nekaj sililo, naj se vrnemo proti domu. Če plezaš na kako goro, povsod lahko dobiš kako počivališče, prenočiš lahko v udobni koči, toda na Karakorumu pa se je treba dan za dnem truditi, da prideš naprej, vedno se boriš z divjimi viharji in ledenimi temperaturami. Ko pa obstaneš pred novo odkritim vrhom, ko vidiš pred seboj 4000 m visoke strme stene, tedaj pa doživljaš čudovite trenutke, ker veš, da si vse to odkril ti sam. Taki trenutki pa so le kratki in trajajo le nekaj minut, nato pa je treba boj nadaljevati.«

'SLOVENECE' pred 60 leti:

v torek 18. januarja 1876.

(Diploma), ki jo je c. kr. kmetijska družba kranjska poslala v zadnji seji za častnega uda imenovanemu misijonarju, preč. gosp. Pircu, se glasi:

Prečastiti Gospod!

C. k. kmetijska družba je v svojem običnem zboru 24. novembra t. l. Vas za častnega uda izvolila.

Hvaležno se je spominjala družba v onem zboru Vašega godu 20. novembra, s katerim Vam je milostni Bog doživel dal visoko starost 90 let. Hvaležno — pravimo zato — ker družba kmetijska ni pozabila velikih zaslug, ki jih imate Vi, prečastiti Gospod, za domovino našo, ki Vas po pravici po 1834. leta izdanem izvrstnem »Kranjskem vrtnarju« imenuje očeta umne sadjereje Kranjske.

Podpisani odbor Vam tedaj radosten izročuje diplomu, kateri doklada družbina pravila in knjižico zgodovinsko ter nado izrekuje, da boste drage volje sprejeli to znamenje hvalečnosti in iskrenega spoštovanja.

Centralni odbor c. k. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani 26. decembra 1875.

Karol baron Wurzbach, predsednik.

Dr. Jan. Bleiweis, tajnik

Starček so se družbi zahvalili za skazano jim čast s pismom, ki so ga dokaj krepko pisali sami in ki se glasi:

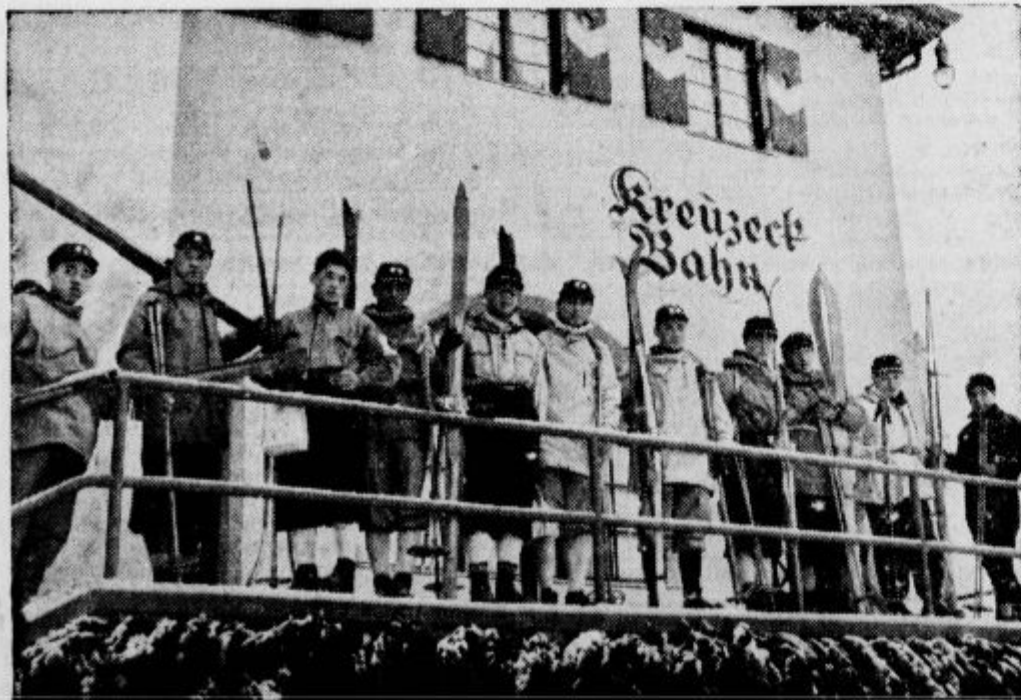
Slavna c. k. kmetijska družba!

Z velikim veseljem in presrečno hvaležnostjo sem sprejel diplomu, s katero me je častnega uda izvolila slavna kmetijska družba v svojem običnem zboru 24. listopada 1875, in pa priložena družbina pravila, in zgodovinsko knjižico.

Kako rad bi še kaj storil za domovino svojo, pa 90 letna starost mi ne dovoljuje družega, kakor razodevati iskrene želje, da bi slavna družba kmetijska bolj in bolj okrepovala in pomagala kranjskemu kmetu k blagostanju.

V Ljubljani 7. prosenca 1876.

Franc Pirc, amerikansk misijonar v pokoju.

Japonski smučarji so prišli na olimpijsko smučarsko tekmo v Garmisch-Partenkirchen

Francoski generalissimus je prepotoval francosko-italijansko obmejno ozemlje in v Marseilleu nadzoroval francoske čete. To popotovanje v sedanjem trenutku je zelo važno.

J. Solar:

O slovenskih učnih knjigah

Po vseh žolčnih besedah, ki so se zadnji čas pojavile v našem časopisu, se mi zdi prav da spregovorimo o tem vprašanju tudi mirno, trezno besedo. Kakor pri vsaki stvari, moramo biti tudi tu do konca odkriti in iskreni in do kraja pravični, naj bolj kjer koli.

Če smo se po 16 letih svojega šolstva v narodni državi nenadoma znašli pred žalostno resnico, da uporabljamo pri svojem pouku celo vrsto neslovenskih učbenikov, se moramo tudi vprašati, kako je do tega prišlo. kdo je to zakrivil. Odgovor nam bo komaj v čast. Ali prvi korak do poboljšanja je spoznanje in priznanje napake.

Kaj smo v 16 letih storili za slovensko šolsko knjigo?

Na to važno vprašanje si moramo najprej odgovoriti, če hočemo biti na vse strani pravični. Samo tako moremo razumeti položaj, ki je nastal zadnja leta.

Preglejmo predmete na naši srednji šoli (imam predvsem to pred oči).

Za verouk smo že pred vojsko imeli vse knjige slovenske in se odlele niso znatno izpremenile, razen za nižje razrede, kjer se je snov preuredila; dobili smo na hvali delavnosti katehetskega društva nove Levičnikove zgodbe, dobili novo liturgiko, dobili Mlakarjevo knjigo, katoliški verouk za IV. razred.

V slovenščini bi pričakovali, da si bomo hitro in dobro dogradili svoj učni aparat, saj nam je toliko do tega, vsaj v besedah. Le pogledajte k drugim kulturnim narodom, kako je poskrbljeno za pouk materinščine: celo vrsto pomožnih knjig in zbir, da si dijak za majhen denar lahko oskrbi vse jezikovne in literarne pripomočke, da se pošteno seznani s svojo materinščino. Pomislite na vse različne izdaje klasičkov v nemščini, francoščini, italijanščini, angleščini. In pri nas? Mar nismo prav do zadnjega ostali pri sami slovnici in čitanki, ki ji je priskočila na pomoč še Grafenauerjeva Kratka zgodovina? Breznikovo slovnico smo dobili že pred 1. 1. 1919, čeprav je res, da je učna uprava ni priznala kot pravo učno knjigo. a poskrbeli so odgovorni činitelji zanjo že pred tem letom. G. inspektor Wester je z veliko pridnostjo in hvale vredno spretnostjo v 3 letih priredil nove slovenske čitanke za nižje razrede. kar je bilo toliko potrebne, ker so bile prejšnje novim razmeram naravnost neprimerne. Muogo težje je bilo s čitankami za višje razrede. Te smo dobili le počasi: 1921, 1922, 1925 in zadnji del šele 1930. Težave so razumljive, saj tako delo ni tako lahko, kakor si misli kdo, ki govori o škarijah. Saj za srbskohrvatsko slovnico še danes nimamo podobnih čitank za ves obseg slovnosti. Ali to so šele neobhodno potrebni učbeniki. Kje so pa pomožna učila, ki so nujno potrebna pri pouku materinščine? V resnici se po vojski zanje ni brigal prav do zadnjega nihče. Šele v zadnjih petih letih smo se zavedeli svoje dolžnosti, da moramo ustvariti pouku slovenščine kar se dá vzorna sredstva za pouk. Odtod so se rodile nove čitanke za nižje razrede srednjih in sorodnih šol; ne zato, ker bi hoteli omalovaževati pridno delo g. insp. Westra, marveč zato, ker smo smatrali za svojo častno dolžnost, da poskusimo njegovo delo času primerno nadljevati in izpopolniti. Iz istega kroga in skupnega zborovanja slavistov je šele v l. 1934 zrasla ostvaretev pomožnih slovenskih učil deloma v »Mali knjižnici«, še bolj pa v zbirki »Cvetje« in iz domačih in tujih logov, ki se ga je usmilila Mohorjeva družba po zaslugi g. ravnatelja Kotnika, ki je kot šolnik poznal težave in potrebe slovenskega pouka. Namesto, da bi v teh 16 letih že dogradili vso to zbirko do velike popolnosti, smo v letu Gospodovem 1936 lepo pri 8. številki.

In s srbskohrvatsčino po naših šolah, kako je z njo? Prvo rešitev je pokazal Wester s tem, da je sprejel nekaj srbskohrvatskih beril v slovenske čitanke. A slovnica? Ni važna, glavno je, da bereš in razumeš. Počasni smo dobili nekaj slabih vadnic, nekaj čitank in šele prav zadnja leta smo v Ruplovih vadnicah dobili sistematično dograjen učbenik od I. do IV. razreda. Za višje smo še zmeraj v popolni anarhiji, bodi v slovnici, bodi v literarno-zgodovinskem pogledu; vse najrazličnejše knjige moraš klicati na pomoč, da se za silo pregrizeš skozi zgodovino in glavne tekste. V tem pogledu sicer nismo zmede toliko krivi mi, kolikor Srbi in Hrvati, ki še nimajo nobenega učbenika, ki bi obsegal celotno srbskohrvatsko slovnost. Odtod tudi ta čudna povodenj srbskohrvatskih knjig, ki se uporabljajo po naših srednjih šolah za učenje srbskohrvatskega slovnosti. S pomožnimi učili je bilo do zadnjega zelo slabo poskrbljeno. V Beogradu so sicer začeli z zbirko šolski pisci, a je zbirka kvalitativno slaba in draga; v Zagrebu so začeli izdajati podobno zbirko Odabrani pisci za šolo, ki je znatno boljša, a draga. Tudi Luča je kvalitativno slaba in draga, čeprav še največ obeta. Pri nas se je zaradi takih razmer na pobudo istega strokovnega zborovanja slavistov pred 2 leti ustanovila zbirka srbskohrvatskih klasičnih del, v izdaji Zveze društev Sola in dem.

Še mnogo slabše smo preskrbljeni za pouk modernih jezikov. Tu imamo sicer kup začetnih vadnic in slovnice, a prav do zadnjega se zmeraj nič dograjenega. Za pouk vsakega modernega jezika je treba najprej vrsto dobrih vadnic za začetne razrede; potem je potrebna čitanka, sistematična slovnica in vadnica k njej. Zmeda na tem polju je toliko razumljivejša, ker so se naši učni načrti nenestano menjavali. Prvotna Juvančičeva učna knjiga je ostala okrajšana in ni bila nikoli preračunjena na naš učni načrt; za njim je izdal Sturm vrsto svojih vadnic od I. do IV. Bile so dobre, a pisane za pouk počenši s tretjim razredom; 1930 pa se je pouk francoščine nenadoma preselil iz 3. v 1. razred in s tem dejstvom so njegove knjige postale pretežke. Zato tudi ni bilo nobenega pravega prehoda iz 2. knjige v 3. in 4., a potem smo bili sploh brez vseh vodnikov, če izvajamo obsežno sistematično slovnico. Glede na te razmere se je dela lotil prof. Lužnič, ki je izdal doslej vd-

nice za nižje razrede in čitanka za V. in VI. razred ter celotno slovnico; s tem delom smo se torej nadalje približali, da realiziramo zaključen sistem učbenikov vsaj za ta predmet. Seveda pa manjka še cela vrsta pomožnih učil. Kdor pozna naravnost potratno skrb Nemcev za pouk francoščine in angleščine v nešteti šolskih zbirkah tekstov, bralnih pol in plošč, bo v resnici osramočen stal ob našem siromaštvu. Pa boste rekli: reva, kaj primerjaš nemško in našo šolo! Ne, prepričan sem, če bi se zavedali svoje dolžnosti in bi nam bilo res dovolj na srečo, da si dogradimo vzorno narodno šolo, bi tudi mi danes lahko imeli podobno uporabno stavbo dograjeno; ni potrebno, da je tako razsežna, ni potrebno, da jih je deset, če bi racionalno gospodarili in napravili pravočasno načrt za eno, pa bi danes ne stali pod kapom. Tudi to se je šele prav zadnji čas začelo nekaj svitati: strokovno zborovanje modernih filologov 1934 je poklicalo v življenje zbirko nemških in francoskih klasičnih del, ki naj podpira jezikovni in literarni pouk teh dveh jezikov. Če pregledujemo naš učni aparat za nemščino, je stvar še obupnejša. To popolnoma razumem, zakaj za francoščino in angleščino in italijanščino so nam Nemci dogradili sijajne sisteme v metodničem pogledu, a za nemščino se nismo potrudili, da bi bili aplicirali ta načela in sestavili sistem vadnic in čitank, ki bi bil potreben sedanjim zahtevam nemškega pouka. Pomagali smo si dlje časa s stari učbeniki, dobili nekaj novih, a vse je okrnjeno; kaj čuda, da so začeli segati po Trivunac-Kangrgu in ga sledeniti začeli prevajati.

Nič manj razveseljuje, da še žalostnejša je slika naše srednje šole, če pogledamo na polje klasičnih jezikov. Na tem področju v resnici nismo ustvarili kar nič bistvenega za ponareditev naše šole. Ostali smo prav do zadnjega pri istih latinskih vadnicah; v grščini smo Tomiška zamenjali z Bradačem, dobili grško čitanko s srbskohrvatsko razlago v Ljubljani. A kaj smo storili za lastne izdaje klasičkov? Nič. Ostali smo lepo pri nemških izdajah po klasičnih gimnazijah, po realnih so morali iskati antologij in čitank. Šele to iskanje primernih antologij je pobudilo potrebo lastnih čitank. Tedaj smo dobili Sovretovo Lanx saturo, ki je kljub vsej solastnosti doživela klaverno sprejem. Ali ni šolska uprava popolnoma upravičena, da v šolah zahteva uporabo domačih izdaj? Kako, da se nismo kar nič zgražali nad uporabo nemških izdaj klasičkov, ki so res kvalitativno izvrstne, a da se kar ne moremo sprijazniti z domačimi neslovenskimi? Mar je to izraz pristnega narodnega čustvovanja? Ne pravim, da je idealno uporabljati neslovenski učbenik pri latinščini ali grščini, a trdim, da je veliko manj idealno uporabljati inozemske izdaje. In čigava je krivda, če nimamo še prav nič narejenega, da dobimo vse potrebne klasične v dobrih domačih izdajah s slovenskimi uvodi in komentarji? Kdo jaja je dolžan delati, učna uprava, ali strokovni učitelji?

Velika zmeda je vladala in vlada še zmeraj v učbenikih za zemljepis in zgodovino. Z novimi razmerami so se seveda tudi učni načrti za te predmete docela spremenili, zato je za prva leta razumljivo, da je bila zadrega velika; tej zadregi niso mogli odpomoči niti slovenski učbeniki za zgodovino in višjih razredih, ki se je po državnih gimnazijah prej poučevala še v nemščini; na pobudo prve slovenske gimnazije v St. Vidu so sicer oskrbeli Bučar, Pirc, Komatar in Capuder celoten kurz zgodovinskih knjig, a v novih razmerah se je težje zgodovini tako premaknilo, da so bile le za silo uporabne. Še večjo zmedo smo imeli v zemljepisu. Tam za višje razrede sploh še ni bilo nikakršnih učbenikov; načrti so se tako močno in hitro menjavali, da jih ni bilo moč dohitevati z novimi knjigami. V prvem razredu sr. šol se je prav do zadnjega uporabljala knjiga davno izpred vojske; bila je tako malo sodobna, da je bila sramota za nas vse, da je nismo znali nadomestiti z boljšo, sodobnejšo. Ko je bila pa ta prepovedana, smo ogorčeni stali pred praznimi klopmi, dokler nismo dobili quasi prevoda Radivojevičevega zemljepisa. Za druge razrede so se nekateri naši strokovnjaki lotili dela in iz delali res lepe knjige (Bohine - Savnik - Prijatelj). Za peti razred prav do zadnjega nismo imeli nobenega primerne učbenika, ker je učni načrt iz l. 1930, odredil novo snov: prav tako za VI. razred, kjer smo šele lani dobili kozmografijo; za etnologijo v VII. razredu je še danes samo tista knjiga v rabi, zaradi katere je bil menda ta predmet čez noč vpeljan v srednjo šolo namesto filozofije. Želim, da bi kmalu pošla in z njo vred zginila tudi tista ura etnologije na teden. Za VIII. in IV. razred smo dobivali provizorne učbenike, ki niso mogli dolgo vzdržati in za stalno odpraviti nujne zahteve po novih. Tudi najnovejši učbeniki nikakor niso taki, da bi potrebo novih že odpravili, zakaj v stvarnem in didaktičnem pogledu so vse prej nego dovršeni. Tako smo v teku teh 16 let doživeli celo vrsto raznosmernih in nesistematičnih učnih in na pol (Melikove knjige v zbirki Pota in cilji) učnih knjig, ki še do danes ne kažejo nikakega sistema, zakaj takega bi mogli dograditi le v kolaboraciji, ne pa da vsak v svojo stran vleče. Tako se dijak eno leto krivi v eno stran, drugo leto v drugo, a kje je važnejša enotnost pogleda ko prav v zgodovini. Da, celo v isti knjigi je eno poglavje drugače usmerjeno ko drugo, zakaj avtor je kompilirat svoje šolske delce po različno usmerjenih delih. Kako naj ob takih knjigah postane zgodovina svirata magistral?

Planinska zabava SPD bo v nedeljo dne 1. februarja l. l. ob 20 v vseh porokih Sokolskega doma na Taboru. Sprejeto se že pridno pripravljajo, da do slojsto sprejmejo v svojo sredjo vse tiste, ki so željni razvedrila in zdravstva snega. Planinci se držijo stare šege, da se gostje na slovenski način dostojno sprejmejo in slavnostno pogostijo. Vsakdo bo prišel na svoj račun. Za sladkosnedne bodo pripravili sladki kolači, za mesojedce slastne gndali, za abstinentne planinski malinovec, za ljubitelje vinske kapljice pa skrbno izbrana in strokovno preizkušena vina iz najboljših kleti. Vsi prostori Tabora bodo dekorirani z zelenjem, za mišlino in ples bo skrbela godba Slove in domače harmonike. Zato na veselo svideenje

Smučarsko državno prvenstvo v Mariboru preloženo

Maribor, 15. januarja. Zaradi pomanjkanja snega je vodstvo mariborskega zimskega športnega društva na svoji sinočnji seji sklenilo, da se tekme za državno prvenstvo v kombinaciji in smučskih skokih, ki bi se morale vršiti 18. in 19. t. m., preložijo na soboto 25. in nedeljo 26. t. m.

Lahka atletika v Mariboru l. 1935

Maribor, 14. januarja. Poverjeništvu JLA Z v Mariboru je izdelalo za sezono 1936 v sporazumu z mariborskimi klubi izredno pester program prireditev. Lahkoatletski sport se je v Mariboru dvignil v zadnjih letih na zavidljivo višino. Kvaliteta tekmovalcev, kakor tudi organizatorične sposobnosti voditeljev so pridobile lahki atletiki veliko število pristašev, ki garantirajo tej najlepši sportni panogi nadaljnji napredek. Tudi lahkoatletska zveza v Zagrebu priznava delo mariborskih klubov ter je v znak tega sklenila, da se vrši najzanimivejša prireditev v tem letu, »Državno prvenstvo v olimpijskem desetboju«, v Mariboru. Ta prireditev, na kateri nastopijo najboljši atleti iz vse države, bo gotovo še bolj povzdignila zanimanje za lahko atletiko.

TERMINI

lahkoatletskih prireditev v letu 1936 v Mariboru so naslednji:

- 22. marca: cross-country prvenstvo Maribora (SK Železnikar).
- 26. aprila: medklubski miting (SSK Maraton).
- 17. maja: medklubski miting (ISSK Maribor).
- 21. ali 24. maja: dvomat Železnikar : KAC v Celovcu.
- 30. in 31. maja: momčadsko prvenstvo države (poverjeništvu JLAZ).
- 20. in 21. junija: olimpijski desetboj, prvenstvo Maribora (SK Železnikar).
- 11. in 12. julija: olimpijski desetboj, prvenstvo države (SK Železnikar).
- 19. julija: medklubski miting (SK Rapid).
- 25. in 26. julija: prvenstvo Maribora poedin- cev (poverjeništvu JLAZ).
- 2. ali 9. avgusta: dvomat Železnikar : Maraton, Zagreb, v Mariboru
- 23. avgusta: dvoboj reprezentanc Maribor : Celje v Celju.
- 6. septembra: mednarodni miting (SK Železnikar).
- 20. ali 27. septembra: dvomat Železnikar : Slavija v Varaždinu.
- 20. ali 27. septembra: medklubski miting (SK Rapid).
- 4. oktobra: Pohorski tek (SSK Maraton).
- 11. oktobra: Mladinski tek (SSK Maraton).
- 1. decembra: Tek Osvobođenja za Vahtarjev pokal (ISSK Maribor).

Svetovni rekordi v dviganju uteži v letu 1935

V pretečenem sezoni so zboljšali v dviganju uteži kar 14 svetovnih rekordov. Od tega jih odpade 6 na Nemčijo, 4 na Avstrijo, 2 na Egipt in po 1 na Francijo ter Ameriko, ki je prvkrat prišla v svetovno listo škoda. da je ta panoga v naših krajih tako malo razširjena. Svoječasno je bilo zanimanje za težkoatletski sport med našimi fanti veliko in bi bila ta panoga tudi v današnji dobi, ko se pojavlja vsepovsod moderni sport, za moške zelo primeren. Kajti napačno je mnenje, da se pri tem

sportu uporablja samo sirova sila, ampak je potrebna predvsem tehnika in šele potem pride na vrsto moč. Brez tehnike pa še taka sila dosti ne koristi. Med našimi fanti bo vsekakor potrebno razširiti vsaj dviganje uteži in pa rokoborbo, če se že boks ne more uveljaviti. V naslednjem navajamo najboljše rezultate, dosežene v l. 1935.

Peresna. Peteg z desnico: 76 kg (Francija), preje 75 kg (Avstrija). Obojerno poteg: 96,5 kg Walter (Nemčija), preje 91,5 kg Janisch (Avstrija). Obojerno sunek: 126 kg Richter (Avstrija) preje 125 kg Schäffer (Nemčija). Obojerno težno: 95 kg Terlazzo (Amerika) preje 93,5 kg Liebsch (Nemčija).

Lahka. obojerno sunek 141,5 kg Atia (Egipt), preje 140 kg Anwar (Egipt). Obojerno težno 104 kg Wölpert (Nemčija) preje isti 102,5 kg.

Lahka srednja. desno: poteg 92,5 kg Lachmann (Avstrija); preje 91,5 kg Allene (Francija). Obojerno poteg: 114,5 kg Hader (Egipt); preje 112,5 Ysmair (Nemčija). Obojerno težno 10 kg Ysmair (Nemčija); preje 180,5 kg Arafa (Egipt).

Težka srednja. desno: poteg 95 kg Hala (Avstrija) preje 92,5 kg Deutsch (Nemčija). Obojerno poteg 121 kg Hala (Avstrija); preje 120 Hussein (Egipt). Obojerno težno 113,5 kg Deutsch (Nemčija); preje 113 kg Arafa (Egipt).

Težka. obojerno poteg 130 kg Wahl (Nemčija); preje 127,5 kg Nosseir (Egipt). Obojerno težno 135,5 kg Strassberger (Nemčija); preje 133,5 Manger (Nemčija) in Schilberg (Avstrija).

Občni zbor SK Ilirije, ki je bil sklican za danes zvečer, je odložen za nedoloben čas. Upravi odbor bo imel prihodnji torek 21. t. m. ob 20.30 planarno sejo. Predsedstvo SK Ilirije.

SK Celje — smučska sekcija poziva članstvo na sestanek, ki bo v četrtek dne 16. t. m. ob 20 v klubski sobi kavarnice Evropa. Zupanec A., Predragar R. in Skvarča I. naj prinesejo verifikacijske lističe. Po članskem sestanku seja odbor smučske sekcije. — Načelnik.

Stalne smučke teče prirediti SPD v Ljubljani v koči na Veliki Planini. Smučski učitelji je v ted postojanki vedno na razpolago. Smučski tereni so ugodni tako za začetnike kakor tudi za izkušene smučarje. Stančičeva koč na Triglavu je sedaj oskrbovana. Dostop skozi dolino Krme je brez nevarnosti. Seveda mora biti vsak planinec-smučar za take smučke turo primerno opremljen.

Škotski smučarski izlet na Fréž prirediti Slovensko planinsko društvo v soboto in nedeljo dne 18. in 19. t. m. Oblek v glavnega vodstva v Ljubljani v soboto z vlakom ob 15.42. prihod v Kranjsko goro 18.51. odhoder se takrat nadaljuje pot ob Pišencel mimo ruske kapelice do Erjavčeve koč na Vršan. Kjer bo že pripravljena večerja ter topla kurjena ležalica. V nedeljo zjutraj po zahtku smučarji izlet na Slemo pod Mojstrsko. Smučarji so izvrstni in snega razmere prav dobre. Izlet je tem vabljivši, ker se vrši pod vodstvom izkušenega smučarja. Ker v dolini ni snega, nedolgo smučarji pri teh izletih na svoj račun. Weekend-vozovnice in enono prenočišča v Erjavčevi koči omogočajo vsaki smučar možnost, da na skupinskem izletu prikaže spretnost in znanje SPD do petka zvečer. Izleta se morajo udeležiti dobro in manj izkušeni smučarji. Povratek v nedeljo z vlakom ob 17.30 iz Kranjske gore, prihod v Ljubljano ob 20.35.

Vremenska poročila

Jugoslovanske zimske športne zveze in Zveze za turisti promet 7. dne 15. januarja 1936.

Bistrica-Bobinsko jezero po stanju danes: 1°C, pooblašeno se je, mirno, snega v dolini ni.

Bled-Jezero po stanju danes: 1°C, oblačno.

Pokljica po stanju 14. januarja: -3°C, megla, mreno, na 30 cm podlaga 3 cm suhega snega. Smuka prav deluje. Pričaka snežna ugraba.

Ratče-Planica po stanju danes: -3°C, barometer se dviga, pooblašeno se je, vetrovno, 16 cm snega.

Dom Ilirije in Planici po stanju 14. januarja: -10°C, 20 cm snega in 3 cm novega snega. Smuka ugodna.

Kranjska gora po stanju danes: -30°C, barometer se dviga, pooblašeno se je, vetrovno, 10 cm snega.

Fréž, Krnica in Tauer po stanju danes: 25 cm snega.

Neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežujo vest, da nas je naša nad vse ljubljena mama, stara mama, gospa

Amalia Marinko roj. Ham

danes, dne 15. januarja t. l. ob devetih zjutraj po dolgi, mučni bolezni, v 62. letu starosti, previdena s sv. zakramenti, za vedno zapustila.

Pogreb drage pokojnice se bo vršil v petek 17. januarja ob štirih popoldne iz hiše žalosti. Opekarska cesta 41, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. januarja 1936.

Žalujoči soprog z otroci in ostalo sorodstvo.

Globoko potrpi naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljani, dobri soprog, oče, stari oče, brat, stric, svak in tast, gospod

Leoto Aljančič

posestnik in gostilničar

danes, dne 14. januarja 1936, ob šestih zvečer, večkrat okrepečan s svetimi zakramenti za umirajoče, po dolgi, težki bolezni, v 77. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Nepozabnega pokojnika sprejmemo na zadnji poti dne 16. januarja 1936 ob treh popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Trzinu.

Maše za dušnico se bodo brale v župni cerkvi Mar. Oznanjenja v Trzinu. Njegovo življenje je bilo dobrota, skrb in delo za nas, ki mu ohranimo trajen spomin.

Bistrica-Kranj, dne 15. januarja 1936.

Globoko žalujoti ostali

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; žentlovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka pečilna vrstica po Din 256. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Gospodična

20-letna, z meščansko šoljo, vajena vseh hišnih del, išče službo pri boljši družini; gre tudi k otrokom. Pojasnila: Dobrodolna pisarna, Ljubljana, Sentpetrska ljubljana. (a)

Dekle

19 let, vajena kuhanja in sivanja, želi službo pri boljši krščanski družini v Ljubljani ali Mariboru. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 578. (a)

Starejša kuharica

iz dobre hiše, išče službo k samostojnemu gospodu ali gospe. Opravlja vsa hišna dela. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Zanesljiva« št. 612. (a)

Službo išče

trgovsko naobražen knjigovodja, bilancist, nemški stenograf, korespondent in strojepec z inozemsko prakso. Govori popolnoma nemško, slovensko in srbsko. Jugoslovanski vojaščinu odslužil. Šel bi v službo kot volonter, skladiščnik, inkasant ali kaj sličnega v veletrgovino ali tovarno. Dela za začetniško plačo. V Jugoslaviji še ni bil v službi. Prvovrstna spravevala na razpolago. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 613. (a)

Službodobe

Strugarja

z mojstersko skušnjo — takoj sprejem. Ponudbe na Zvezo lesnih domačih obrti, pošta Dolenja vas pri Ribnici. (b)

Mlekar

se sprejme na majhno mlekarstvo in sirarno v Dobropoljah. Prosto stanovanje z eno sobo. Plača po dogovoru. Predložiti je spravevala v prepisu. Nastop takoj. (b)

Natakarico

s kavcijo, iščem za takoj. Ponudbe s sliko in navedbo zneska upravi »Slov.« pod »Bled« št. 524. (b)

Potnike

za povečanje slik iščem v vseh krajih. Visok zaslužek in premija. — Ponudbe na International, Zagreb, Gajeva 4. (b)

Korespondentko

samo prvovrstno moč, ki perfektno obvlada slovenski in nemški jezik ter obe stenografiji po diktatu — sprejme v stalno nameščenje velepodjetje v Ljubljani. — Istotam se sprejme tudi

začetnica

z lepo pisavo, znanjem nemščine in dobro šolsko oceno. — Ponudbe upr. »Slov.« pod »Stenografija« št. 618. (a)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana, Krekov trg 10.

Hranilne knjižice

Združne gospodarske in Ljubljanske kreditne banke, kakor tudi vseh mestnih (občinskih) hranilnic kupimo. Gotovina takoj.

Bančno kom. zavod, Maribor.

Za odgovor 3 Din znamk.

Tvrda

A. & E. Skaberne Ljubljana, javlja, da jemlje do preklica v račun zopet

hranilne knjižice prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov (Mestne hranilnice, Ljudske posojilnice itd.).

80.000 do 100.000 din

iščem na enonadstropno hišo z dobro idočo trgovino in gostilno proti vknjižbi na prvo mesto. Ponudbe upr. »Slov.« v Mariboru pod »Varno« št. 622. (d)

Stanovanja

Dvosobno stanovanje prostorno, oddam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 608. (c)

Vnajem

Kavarna

Korzo na Rabu - se odda v najem. Ponudbe upr. »Slovenca« v Ljubljani do 21. januarja pod »Na obali« 625. (n)

Pisarniški

ali ordinacijski prostori v pritličju v Dalmatinovi ulici - se takoj oddajo. — Poizvedbe: Gradbena pisarna, Rimska cesta 2-I.

Velik lokal

vojal Resljeve ceste in Slomškove ulice, primeren za kavarniško ali gostilniško obrt ali kot vsakojaki poslovni prostor (engros trgovina) — se ugodno odda za februar 1936. — Pojasnila daje uprava, Resljeva cesta 18

Kupimo

Kupim

približno 50 q semenskega zgodnjega krompirja Böhmova vrste. Ponudbe na naslov: Ešli Josip, poljedelec, Kolut, Bačka. (k)

Vsakovrstno

zlatu kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Posrestva

Enonadstropno hišo

tristanovansko, prodam na Kodeljevem. Ponudbe upr. »Slov.« pod »180 tisoč« št. 611. (p)

Pohištvo

Rekord!

Ni treba besed, ker cen same govori. Iz orehove korenine politirano: S alnice: Din 5 200 —; 5.500; 7.000 in 8000 Jedilnice 4500 —, pleskane kuhinje 900.—

MALENEŠEK

LJUBLJANA - DRAVLJE, pri »Slepem Jenezu«

Prodamo

Gospodinj, obrtniki

Iz skladišča odprodaja kuhinjsko posodo, razno orodje, tehnične, štedilnike, kopalne peči ter raznovrstne otroške igrače po najnižjih cenah Stanko Florjančič, železnina, Resljeva cesta št. 3 (poleg Zmajskega mostu). Vhod skozi dvorišče. — Vzemem tudi knjižice ljubljanskih zavodov. (l)

Vsa zimska oblačila

smo znižali 10—15%. Anton in Vladimir Presker, Sv. Petra cesta 14 (l)

Smrekove kolobarje

20x50 cm, suhe, oddaja po Din 1.70 komad, franko vagon Zaga Soteska, p. Boh. Bela. (l)

Ugodno napredaj

stroj za mletje smrekove skorje, z električnim motorjem, kompletno, zaradi opustitve obrata, oziroma obrti. Naslov v upr. »Slov.« v Mariboru pod št. 131. l

Šivalni stroj Singer

prodam zaradi odpotovanja za 750 din. Christof, Vodnikova cesta št. 16, pri stari šišenski cerkvi.

Pišite še danes!

Ostanki

mariborskih tkstilnih tovarn, brez napak, pristnobarvni »Paket serija A« za moško, žensko, namizno, posteljno perilo in rjuhe. »Paket serija B« izključno zimski topli flaneli in barventi najbolje kakovosti. vsak paket 10—20 m samo 107 Din. Dali novi »Original Kosmos Z paket«, vsebuje 2.80 m suknja za eno dolgo zimsko suknjo oziroma ženski plašč lepe temne barve ali pa 1.80 m za kratko zimsko suknjo in 1.20 m posebno močnega štruka ali suknja za ene bluze. Tudi ta paket samo 107 dinarjev. Vsi paketi postojne prosti. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. — Pišite takoj na »Kosmos« razpošiljalnico, Maribor, Dvorakova ul. 1.

Ia. jajca

zajamčena, debela, 720 komadov 550 din, franko voznina, razpošilja po povzetju G. Drechsler, Tuzla. (l)

Šivalni stroj

pogreljiv, z okroglim čolničkom, kateri tudi šitka, poceni napredaj. — Nova trgovina, Tyrševa št. 36. (l)

*Fino perje in puh.
Glankini in francoski
batisti za pernice.
Robert Goli
Ljubljana, Selenburgova 3.*

CITAJTE IN ŠIRITE

»SLOVENCA«

Tinčkove in Tončkove prigode

228.

Pigmejci nasokočijo!

Ko je kraljica videla, da ji palica gromovnica ne koristi prav nič, je hitro skočila nazaj in hotela zapreti grajska vrata. Tudi Tinček je priskočil in se z vso silo uprl ob vrata. Oba skupaj pa nista zalegla za enega samega Pigmejca. Ze je eden izmed upornikov stegnil roko skozi odprtino vrat in grozeče zavil veliki nož.

»Na pomoč! Na pomoč!« sta v smrtni grozi začela kričati Tinček in kraljica.

In pomoč se je bližala. Z velikanskimi skoki je drvel mornar Koki, za njim pa je na žive in mrtve drobnel Tonček.

Uporni Pigmejci pa so že udrli skozi vrata. Bilo jih je kot listja in trave. V prvem naskoku so podrl Tinčka, kraljico, mornarja Kokija in Tončka na tla. Krvoločno so jim žarele oči.

Parni stroj

s kotlom ali rabljena lokomobila (enocilindr. na vročo paro) za kurjenje z drvni, za 120—150 PS, s točnim opisom dimenzij, kupimo. — Pismene ponudbe pod 42422 na PUBLICITAS d. d., Zagreb, Ilica 6.

Najlepše darilo za novoporočence

kakor lepe slike, kipe, križe za na steno in namizne, cele garniture (križ z zraven pripadajočimi svečniki) vzgojne knjige, molitvenike in rožne vence dobite v največji izbiri in po najnižji ceni v trgovini

H. NIČMAN — LJUBLJANA

Kopitarjeva ulica 2

Istotam se naroča tudi najnovejša knjiga: DARUJ SE BOGU: cena nevez. Din 20.— vez. Din 25.—, katera je ena najlepših med slovenskim nabožnim slovstvom.

Franz Joseph Schneider:

8

Cesta brezbožnih

Stanko je se zmeraj negibno strmel naravnost. Kot otrok v območju gorečega božičnega drevesa, tako so visele njegove oči ujet v luči oltarnih sveč. Tuj se je zdel samemu sebi in kakor v tujini. Praznične obleke in bleščatega perila ni bil navajen, saj je bil ključavničar Slovinc. V take praznike ni več verjel.

Potem je šel spredaj duhovni s sivimi lasmi in v prazničen oblačilu po oltarnih stopnicah navzgor, položil je roke čakače drugo na drugo in se je zdelo, kot bi klical njega in njegovo nevesto. Stanko je hlastno pogledal po Mariji. In potem se je grozno prestrašil kot pred prikaznijo. Novakova Edica ga je smehljalje gledala. Prijela ga je za roko in rekla veselo ganjena: »Stanko!« V njenih očeh so sijale solze. To mu je dalo poguma. Široko je odprl oči in obenem trdno stisnil ustnice, kretnja, ki ji je ukazovala molk.

Dekle je videlo njegov skrivni strah in je spet tiho zašepetala njegovo ime: »Stanko!« Zdal je bil nekoliko pomirjen, toda njegovo telo je še zmeraj trepetalo.

Hvaležno jo je pogledal. Zdelo se mu je, da ji gori hrepenenje v neprepanih očeh. Marija je še zmeraj urejala rože. Tedaj jo je Stanko prijel za roko in jo počasi vedel navzgor. Orgle so igrale tiho pesem, postale so tišje, a me. Potem jima je začel duhovni govoriti. Stanko je čutil staro košeno roko na svojih laseh. Krepko je izrekel svoje ime: »Jaz, Stanko Slovinc —«

Novakova Edica ga je slišala spodaj v mračnem kotu in je začela tiho ihteti. Potem je slišala: »Jaz, Marija Grisar —« In zasanjano je gledala v sijaj luči zgoraj. Čutila je gorkoto, kot bi bila pri gorečem ognjišču.

Duhovni je blagoslovil prstana. Stanko si je s

sanjajočimi očmi ogledoval roko. Zvezan. Prisegel je: Zvest v veri svete cerkve.

Ko je šel z Marijo spet po poti navzdol, se je domislil Novakove Edice, ki jo je v razburjenju skoraj pozabil. »Dekle spodaj, ki ti je pravkar pomagalo, je iz naše hiše.« je tiho rekel svoji mladi ženi. Marija je le smehljalje prikimala.

Novakova Edica jima je s sijočimi očmi gledala naproti. Stanko je bil tako lep, tako velik, tako prazničen. Njegova mladost, njegovih štiri in dvajset let, ki so se pogosto zdela že ovenela, so spet zacvetela. Pomlad srca je vse zbudila k novemu življenju. Žalost in nevoščljivost sta se skrivaj mešali v njeni notranjosti. Skrila se je čisto v mrak, toda Stanko je z očmi iskal za njo in ji pomignil k sebi.

»To je moja Marija — in to je Edica Novak,« je predstavil.

»Marija,« Dekle je počasi ponovilo ime. Potem je obema stisnila roke, dala je Stanku razumeti, da bo v hiši molčala.

Pred hišo, v katero naj bi se Stanko zvečer vselil s svojo mlado ženo, se je v radovednih izražal pričakovanje. Med klepetavimi ženskami so se igrali otroci. Niso se umaknili od vhoda.

Stanko je čakal mraku. Obleko je premenjal in tudi njegova mlada žena je nosila preprosto obleko za na cesto in navaden klobuk. Kljub temu se bilo še nekaj posvečenega na njima. Gotovo sta se močno razlikovala od ljudi, med katere sta se zdaj pomešala. Stanko je bil nemiren in razdražljiv, Marija negotova in skoraj v strahu pred novim.

Otroci so vriskaje vpili: »Stanko!« Odrasli so pozdravili nekako boječe, kot bi čutili razloček. Marija je vsem prikimala. Mnogo se jih je pahal za dvojico na stopnišče. Pisan lepak s pozdravom »Srčno dobrodošli«, ji je vzbudil pozornost, sicer v razburjenju ni dobila nobene podobe o stanju hiše. »Ali ne bi malo še postala pri ženskah?« je omenila, ko se je rahlo nagnila k Stanku. Hotel je pritrditi, toda tedaj je njegov po-

gled oplazil tla. Izgubil je razsodnost in jo hotel potegniti za seboj, toda tedaj je tudi ona opazila na tleh ločene kose svojega križa. Bili so deli Kristusovega telesa, ki jih je takoj spet spoznala. Prestrašila se je kot pred groznim obličjem in se poskušala skloniti, toda preprečil ji je.

»Stanko,« je rekla vsa iz sebe, »od moje matere!«

V njenih očeh so stale solze. Zasmilila se mu je in potegnil jo je za roko naprej: »Tako bom vse prinesel gor, dalo se bo spet popraviti, najbrž ga nisem dobro spravil,« se je dolžil. Tedaj je videla Marija skozi ograjo stopnice, kako je korakal majhen deček skozi vežo z vrstico privezane za pasom, skozi katero je imel les križa vtaknjen kot meč. Kmalu jo je nekaj drugega s silo odvrnilo. Na prvem naslednjem stopnici je čakala stala Novakova in ponujala mladi ženi svojo mesnat roko: »Je to tvoja Marija?« je takoj zaupno omenila. »No, potem si vsaj preskrbjen, nobene druge ti ne bo treba več iskati!«

Zbegan se je smehljal svojevrstnemu hudobnemu pozdravu. Zgoraj v veži sta stali družini Trnulje in Manzetti z drugimi hišnimi prebivalci. Trnulje je že držal nasproti poln kozarec žganja: »Na zdravje, Stanko, na zdravje, Marija!«

Mlada žena se je čutila, da je bilo njeno ime že tako znano v hiši. »Priznati se moram,« ji je tiho zašepetal mož pri hoji navzgor, »vse je tako pošteno mišljeno!« Pri tem je sam lezel iz ene zadrege v drugo.

Navajeno je prišla ponujeni kozarec in skrivaj pogledala brkata Trnuljeva usta, potem je skrnila. »Le do dna ji je vpiil Italijan.«

Čutila je, da oči vseh počivajo na njej in med tem, ko je Stanko pil, se je skrivaj ozrla okrog. Nič ni bilo nedeljskega pri ljudeh, nekaj je pogrešala na njih.

»Zdalj poudeta pa takoj v posteljo, Stanko,« se je šaljiva Manzettijevka. Bil je rdeč kot kuhan rak. »Ne, najprej pridita takoj kaj k nam na stran,« je rekel Trnulje. »Stanko je večer zvečer

tako malo pil, še marsikaj stoji tam!«

Marija je morala to objubiti in že rada je to storila, da se je zdaj iznebila. Mimogrede je padel pogled mladega Trnuljeva nanjo. Naglo jo je mrzlo spreletelo po hrbtu. Nekaj živalskega je tukaj prežalo nanjo. Stanko ni še nič pripovedoval o njem. Ali je bil duševno bolan, ali je bila pohotnost, ki se je širila v njegovih potezih? Domislila se je, da je srečala že toliko tujega na tej kratki poti v hiši, kar se ji je zdelo strašno. Ko so se zaprla vrata za njima, se je z vzdihom vrgla na Stankove prsi, kot bi iskala zavetja.

Mehko jo je pobožal po laseh: »Da, vsega tega nisi nič kaj vajena. Marija, toda potrpeti moraš, potem ne boš več tega videla. In potem, saj tudi ni za dolgo,« je tolažil.

Hotela mu je prav za prav skriti to presenečenje, toda vtisi so bili premočni v njej. Ze v tej prvi uri je vedela, da se mora pripraviti na tih boj proti tujim življenjskim navadam. »Niso slabi, z nekaterimi izjemami,« ji je Stanko zagotavljal v svojih pripovedovanjih, »toda — toda — tu se je ustavil, ker se je bal pripravnega izraza za to nagnjenje k nizkemu, za ta stan reve, ki so si ga sami izbrali v vrsti stopen družabnega življenja.

Ihtela in dušila se je dolgo v njegovem naročju. Potem se je ozrla vse naokrog in potem spet hvaležno pogledala njega: »To je najin dom, Stanko? Kako lepo si vse to naredil!« Ob njegovih roki je šla v vsak kot in obušovala njegov čut za lepoto, s katerim je uredil stanovanje.

»Mi boš takoj tudi križ prinesel gor?« je prosila. Šel je in kmalu prinesel vse kose s seboj skrite pod suknjičem. Nihče spodaj v veži ni slutil, kako je zašel v roke igrajočih se otrok, odkod je prav za prav prišel. Žalostno je gledala razbite kose, toda zmotil jo je v mislih in rekel: »Kakor bi rad ostal sam s teboj, toda ne spodobi se, Marija, še enkrat morava za eno uro na ono stran!«

V vsem se je vdala in se poskušala na zunaj na vsak način prilagoditi.